

== Velja po pošti: ==
za celo leto naprej .. K 60—
za en mesec " .. " 5—50
za inozemstvo .. " 70—
V Ljubljani na dom
za celo leto naprej .. K 58—
za en mesec " .. " 5—
V pravi prejemni mesečno .. 4-50
== Sobotna izdaja: ==
za celo leto .. " K 10—
za inozemstvo .. " 15—

SLOVENEK

== Inserati: ==
Enostopna petstvarata (30 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat .. po 90 v
Pri naročilu nad 10 objav
popust.
Najmanjši oglas 30/9 mm K 3—
== Poslano: ==
Enostopna petstvarata K 1-50
Izaja vsak dan izveniški po-
nedeljek in dan po prazniku
ob 5. uri jutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Kopirski se ne vračajo; neizplačana pisma se ne
sprejemajo. Telefona št. 50.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljansko št. 650 na naročilo in št. 349 na oglaš.
avstr. in češke 24.797, ogr. 26.511, bosn.-herc. 7563.

Zopet koalicijska.

S stališča individualnih koristi bi nobena stranka ne mogla storiti nič hvaležnejšega, nego stopiti takoj v opozicijo. Akcije opozicije stoje danes zelo visoko. Ni se skoro bati, da bi se negativno delo ne porečilo, kajti dejanje in nehanje osrednje vlade je žalibog tako — deloma po lastni krivdi, deloma vsled sile razmer — da bila opozicija že vnaprej več ali manj gotova uspeha. Upravičene in neupravičene kritike je na vseh koncih in krajih toliko, da bi protivladna struja takoj našla široko in gladko pot.

Prav zaradi tega mislimo, da ne smemo vprašanja koalicijske prelazke jemati. Zelo komodno se je postaviti na stališče, katerega je zavzel bivši slovenski poverjenik za finance in sedanjí član demokratskega kluba dr. Kukovec, ki je dejal: »Odpadla je pač podlaga sporazuma tudi med slovenskimi strankami in pripraviti se nam je na bojno razmerje s socialnimi demokrati. Če ne gre drugače, moramo se pač užitviti tudi v to ulogo. Morebiti je tudi boljše za nas, da prej nego slej pride do jasnosti.« Zmota je, misliti, da pride do jasnosti, če se razbije koalicijska; pride le do nereda. Zmota je, misliti, da se bo treba pripraviti le na boj s to ali ono stranko; če se razbije koalicijska, bi se bilo treba pripraviti le na boj s to ali ono stranko; pripraviti na boj vseh proti vsem. Možnosti sta le dve: ali disciplinarna kooperacija in sodelovanje, ali razhod in boj; ali koncentracija sil ali njih atomiziranje.

Ni nam treba domišljavosti, marveč samo dejanskega poznavanja razmer, da se zavemo, kako pogubno bi delovalo razbitje koalicijske na Slovenskem na vse naše državno življenje. Slovenija docet! Doslej je Slovenija predstavljala najbolj disciplinirane in politično najtreznejše pokrajine na ozemlju bivše monarhije. Plamen, ki bi se tukaj vžgal, bi bil signal vsem tistim nezadovoljnim elementom, ki čakajo svojega trenutka. Kdor stopa danes v opozicijo, stopa z zavestnimi očmi po grebenu med dvema prepadoma. Izstop ene stranke iz vlade, tudi po najpoštenjših razlogih utemeljen, bi bil povod mnogim drugim, ki bi svoje opozicije ne mogli zadostno utemeljiti, za sovražno, protidrjavno grupiranje.

V tem oziru se moramo učiti od srbske opozicije. Pri nobeni naših strank ni toliko nespravljenosti in tolike želje po razjasnitvi političnih razmer, kakor v srbskem opozicijskem bloku, naperjenem proti Pašiću in njegovi stranki. In vendar — kako vzorno je njeno držanje! Blok se jasno zaveda sedanjega položaja države, zaveda se, da ne more dati garancije, da govori v imenu

tistih mas, ki danes še skrivnostno molče in v katerih imenu bi moral govoriti, če naj bo njegova beseda veljavna. V tej trezni taktiki samopremagovanja je doberšen del politične kulture, kakršno more dati samo strankarska politika, umerjena na potrebe celotne države. Tega višjega, državnega mišljenja pogrešamo pri nas. Morda je to posledica naše dovolj žalostne preteklosti, med katero smo bili v državi tuje delo, toda čas je prišel, da svoje strankarsko mišljenje izčistimo, da našo politično kulturo dvignemo. Kakor je v družabnem življenju neprekršljivo načelo, da je blagor družbe važnejši od blaga posameznika, tako mora biti političen aksiom, da bodi slednji stranki dobrobit skupnosti najvišji zakon.

Razbitje koalicijske in vojna napoved strank bi povzročila socialne pojave, katerih važnosti in razvoja ne moremo točno presoditi. Toda politične posledice so že danes jasne. V tostranski polovici države — če nazovemo nove tvorbe s starim imenom — že zdaj ni nikjer, razen na Slovenskem, resnične strankarske kooperacije. Če preide Slovenija v opozicijo, se bo ustvarilo koncentracijsko opozicijsko jedro proti Srbiji, kar bo izzvalo v državi političen dualizem, dualizem sovraštva in nezupnosti. In to je več nego more mlada država prenesti.

Moment, v katerem živimo, je dovolj važen, da smo smeli vse to poudariti, čeprav ne upamo, da bomo s tem vplivali na nadaljnji razvoj dogodkov. Predočili smo te stvari, kakršne so, a se bomo v vsakem slučaju morali prilagoditi času in njega zahtevam.

Na oni strani Mure.

Ogri skušajo prekmurske Slovence na vse načine zase pridobiti. Najprej so rabili silo, nato so s obljubami in aprovizacijami (sladkor, petrolej...) hoteli svoj namen doseči, sedaj pa zopet s silo poskušajo — kakor se pač položaj zanje izpremenil.

Pred nekaj dnevi se je pripeljal znani madžaron nadporočnik Tkalec v Crensove in pozival župnika Kleklo, naj »obrne svojo reč«; (Kleklo zahteva, kakor znano, popolno avtonomijo za ogrske Slovence, ki se pa glede pripadanja k Ogrski ali Jugoslaviji podvrže mirovni konferenci.) Ogrsko vojaštvo (v Prekmurju) je strašno nahujskano proti njemu.

Posestnika Godina so šele pred nekaj dnevi izpustili iz zaporu. Z njim je bilo do 20 mladih fantov z Bistrice zaprtih. Vsi iz tega vzroka, ker so 27. dec. 1918 pomagali jugosl. vojakom se bojevati proti ogrskim

četam. Obravnave še ni bilo. Bati se je najhujšega.

Začasa prevrata na Ogrskem je prišlo med ogrskim vojaštvom v M. Soboci do krvavih spopadov. Bili so 3 mrtvi in 8 ranjenih. Pri spopadu je bila žena zdravnik dr. Krileca ranjena. Gardi (bela in rdeča) sta se sedaj zopet združili. Vojaki pripovedujejo, da odidejo prve dni aprila v Győr. Trgovine so vse zaprte, komunisti so vse zaplenili. Proglašen je preki sod po celem Prekmurju.

Memento!

Pariz. »L'Homme libre« piše dne 25. marca pod naslovom »Komplikacije«: »Novi narodi, ki so se rodili iz naše zmagе, Poljaki, Čeho-Slovaki, Jugoslovani morejo priti v težaven položaj med ruski boljševidem, ogrski komunizem in nemški pangermanizem, ki se bo poslužil okoliščin, da postane zopet predrzen. Vsiljujejo se nam ukrepi, katerih važnost in nujno potrebo ni potreba povdarjati. Tisti, ki uživajo zaupanje združenih demokracij, bi morali biti popolnoma kos svoji strašni nalogi.

A. Z.

Vojno posojilo in država.

Vprašanje vojnega posojila sega globoko v naše gospodarske razmere in je je treba nujno rešiti; od pravilne rešitve tega vprašanja je odvisen blagor tisočev. Zato ni vseeno kedaj in kako se reši.

Vojno posojilo so podpisovale banke, hranilnice, posojilnice, občine, cerkve, župne prebende, društva, zasebniki; v vojna posojila se je naložil znaten del pušnega denarja in velik del ustanovnih glavnih. Pritisk vlade za podpisovanje vojnega posojila je bil tako hud, da o prostovoljnem podpisovanju skoro ni govora; le tu pa tam je visoko, skoro 6 % obrestovanje premotilo zasebnike, da so je podpisali.

Ko se je osnovala naša država, so nekateriki kar kratkoma izjavili: »Vojnega posojila ne prevzame naša država niti vinarja«; premislili namreč niso, da tvori vojno posojilo premoženje več tisoč državljanov in da bi uničenje istega imelo katastrofalne posledice zlasti za denarne zavode in ustanove, pa tudi za zasebnike. Hranilnice, ki so morale kar milijone naložiti v vojna posojila, ne bi mogle zadostiti več svojim obveznostim glavnice raznih ustanov bi zgubile, kajti vlada je poskrbela, da se je velik del teh glavnih naložil v vojna posojila

tem, da so se obstoječe obligacije ustanov lombardirale; veliko ljudi bi prišlo ob vse svoje premoženje. Te grozne posledice uničenja vojnega posojila so povod, da se oglasi eden za to, da mora vlada n. pr. prevzeti vojno posojilo hranilnic, drugi zopet je mnenja, da se ne sme uničiti vojnih posojil, občin itd. Mnenje finančnikov pa je, da je dolžnost naše države prevzeti vse vojno posojilo v kolikor je domača last in sicer v celem nominalnem znesku. Dobro je, da to vedo naši poslanci, ker bodo sodelovali pri vprašanju valute ter vojnega posojila.

Le tistega dela vojnega posojila, — kojega obresti bi država tudi vkljub enkratni premoženjski oddaji in vkljub prav znatnemu obdavčenju premožnih slojev zlasti vojnih dobičkarjev ne mogla plačevati — bi država ne bila vezana plačevati.

Dolžnost države je ščititi premoženje državljanov. Koliko bede in revščine bi nastalo, če država ne prevzame vojnega posojila; posebno hudo bi bili prizadeti ravno revnejši sloji, ki bi mogoče vsled uničenja vojnega posojila zgubili svoje male prihranke v hranilnicah naložene; ustaviti ali pa skrčiti bi se morale dijaške, ubožne in druge ustanove itd. Zadovoljno pa bi se smejali kapitalisti in vojni dobičkarji, ki so svoje premoženje že spravili na varno v posestva, dobre vrednostne papirje itd. Uničenje vojnega posojila bi imelo zanje ugodne posledice; plačevati bi jim namreč ne bilo treba višjih davkov, da država pokrije obresti vojnih posojil. Kaj jim zato, če zgube one male v vojnih posojilih naložene zneske!

Bremena vsled vojske se morajo razdeliti med državljane pravično in primerno premoženju in dohodkom. To načelo pa krši država če uniči vojno posojilo s tem, da ne prevzame plačevanja obresti istega. Že zgoraj smo videli, da bi bil vsled uničenja vojnega posojila razmeroma najbolj prizadeti nižji sloji, skoro nič pa kapitalisti in vojni dobičkarji.

Slednjič je v lastnem interesu države, da prevzame vojno posojilo. Že sedaj potrebuje naša država posojil, da more kriti tekoče izdatke. To ni nič hudega, kajti živimo še v izrednih razmerah; nič bolje se ne godi češko-slovaški državi, Nemški Avstriji, Ogrski itd. Posojila daje sedaj državi konzorcij denarnih zavodov; prejalislej bo pa morala tudi naša država razpisati narodno posojilo; najboljše priporočilo za novo posojilo bo gotovo to, da država prevzame obrestovanje avstrijskega vojnega po-

LISTEK.

Salamonska razsodba.

Iz angleščine (Dickens, Christmas - Stories)
prevel Al. Pen.

Štel si bom v veliko čast, je pričel pripovedovalec, velik, močan, plavalas, melanholičen in slabo oblečen mož, ki mu je bilo ime Heavysides, tesar po poklicu, in ki se je izražal nekoliko boljše, kot bi človek pričakoval po njegovi zunanosti — štel si bom v veliko čast, če boste hoteli poslušati mojo čudovito povest in blagovolili biti predvsem tako prijazni, smatirati me s pomočjo vaše domišljije za pred petimi minutami rojenega otroka.

Zdi se mi, da vas slišim delati opazke, češ, da sem prevelik in pretežak in da je nemogoče predstavljati si kaj takega. Mogoče imate prav, a prosim, opustite vsako nadaljno namigavanje na mojo velikost in težo. Moja teža je bila nesreča mojega življenja; pokvarila mi je, kakor boste takoj slišali, moj stan in vse lepe nade za življenje, predno sem bil dva dni star.

Moja povest se prične pred enaintridesetimi leti, jutraj ob enajstih, ko sem napravil veliko neumnost, da sem prišel na svet na morju, na krovu 500 tonske trgovske ladje »Adventure«, s kapitanom

Gillop-om in praktičnim zdravnikom na krovu.

Ker se vam pravkar predstavljam v tej važni periodi mojega življenja, namreč v starosti od pet do deset minut, in ker se bom zopet poslovil, predno bom dobil prvi zob, ker se bojim, da vas ne bi s svojo dolgo povestjo preveč nadlegoval, vam torej lahko priznam, da sloni moje poznanje dogodkov le na ustnih izročilih. Kljub temu je moja povest zelo verjetna, kajti opira se na izjave mr. Gillopa, kapitana ladje Adventure (ki mi je vse to sporočil v nekem pismu), mr. Jolly-ja, praktičnega zdravnika na krovu Adventure (ki mi je povest — po mojem mnenju precej brezsrčno — izročil v obliki humoristične povesti), kakor tudi na ustmena poročila mrs. Drabble, takratne strežnice na Adventure. Te tri osebe so bile na različni način priče — lahko rečem presenečene priče — dogodkov, o katerih vam bom pripovedoval.

Adventure je jadrata tisti čas, v katerem se vrši moja povest, iz Londona v Avstralijo. Vsak mislim ve, da pred tridesetimi leti še niso bila odkrita zlata polja in da takrat še ni bilo slavnih izseljeniških ladij. Glavno opravilo v novih kolonijah je bilo tisti čas zidanje hiš in v notranjščini dežele ovčjereja; zaradi tega so bili tudi potniki na krovu naše ladje skoraj sami zidarji in ovčarji.

Ladja petstotih ton, otovorjena do zadnjega kotička, ne more nuditi svojim potnikom nikakih posebnih udobnosti. Potniki boljših krogov sicer ne bi bili imeli posebnih vzrokov pritoževati se, a prevozna cena, precej lepa, okrogla vsota, jih je pripravila do tega. Dve ali tri spalne kabine v tem delu ladje so ostale še celo prazne, kajti v tem razredu je potovalo samo četrto potnikov. Njihova imena in kvaliteta je bila sledeča:

Mr. Sims, mož srednjih let, ki je hotel obogateti pri gradnji hiš; mr. Purling, slaboten, mlad mož, kateremu so vsled njegovega zdravja priporočili dolgo potovanje po morju, in mr. in mrs. Smallchild, mlad zakonski par, z majhnim premoženjem, ki ga je hotel mr. Smallchild z ovčjerejo spremeniti v velikega. Zadnji gospod je bil priporočen kapitanu kot posebno dober družabnik, a morje je najbrže precej slabo vplivalo na to njegovo lastnost; kajti če ni bil mr. Smallchild smrtno bolan, je jedel in pil, in če ni jedel in pil, je spal. Bil je zelo potrpežljiv in dobre volje in se je znal s čudovito hitrostjo umakniti v svojo kabino, če so ga nenadoma napadle slabosti; — kar se pa tiče njegovih družabnih talentov, ga ni med vožnjo nikdo slišal izpregovoriti niti deset besedi. To ni pravzaprav nič čudnega; kajti človek ne more govoriti, če je in pije, ravnotako ne, če spi. In to je bilo mr. Smallchildovo življenje. In mrs. Small-

child ni zapustila od prvega do zadnjega dne vožnje svoje kabine — pa saj boste kmalu kaj več slišali o njej.

Ti štirje potniki so potovali torej, kakor sem že omenil, precej udobno. A ubogi ljudje v medkrovu — na ladji Adventure tudi v najboljših časih zelo slab prostor — so bili, moške, žene in otroci, stisnjeni kot čreda ovac, le s tem razločkom, da ni pihljal med njimi tako dober svež zrak. Bili so rokodelci in kmečki delavci, katerim ni več ugajalo v starem svetu, o katerih številu in imenih pa ne vem nič natančnejšega. To tudi nič ne škoduje naši povesti, kajti med njimi je bila le ena družina, ki jo moramo posebej omeniti, namreč družino Heavysides. To družino so tvorili Simon Heavysides, spreten in pravičen tesar, Marta Heavysides, njegova žena, in sedem majhnih Heavysidov, njihovo nesrečno potomstvo. Če prav slutim, boste iz tega sklepali, da so bili to moj oče, moja mati in moji bratje in sestre? A ne prehitite se, potrpite nekoliko, če smem prositi, predno boste smatrali to kot gotovo dejstvo.

Čeravno nisem bil — strogo vzeto — tedaj na krovu, ko je ladja zapustila London, se je vendar moja zla usoda, kakor sem trdno prepričan, ugnezdila na Adventure, da bi me pričakala, in na ta način se je razvilo potovanje. Vreme je bilo zelo slabo. Imeli smo viharje iz vseh kompasovih smeri, ki so se menjavali s raznimi

sojila v kolikor so obveznice last naših državljanov. Če ljudje vidijo, da so državna posojila tudi takrat še varna, ko država propade, bodo dobili tudi v našo državo neomajno zaupanje in ji bodo radi dali posojil, ki jih potrebuje.

Pa že slišim ugovor: Kako pa naj plačuje država ogromne obresti? Kdaj bomo pa prišli iz dolga itd.? Popisovanje vojne posojila se še ni izvršilo, zato tudi ne vemo koliko ga je v naši državi. Pa vzemimo, da ga je eno milijardo; več ga gotovo ni. Če ga država konvencija na 4 % obrestno posojilo tedaj bi država plačevala na obrestih tega dolga 40 milijonov; to vsoto bo pri proračunu čez tisoč milijonov menda pač zmogla. Seveda brez izdatnega obdavčenja kapitalistov in vojnih dobičkarjev ne bo šlo.

Če revni in srednji sloji še danes hudo trpe na posledicah vojne, morajo biti tudi imoviti sloji pripravljeni na žrtve.

Dr. Pavel Valjavec:

Koliko so vredni bankovci avstro-ogrške banke?

V ljudstvu in listih se sliši in bere najrazličnejše misli o sedanji in bodoči vrednosti bankovcev avstro-ogrške banke, vsak tudi utemeljuje svoje misli z različnimi dejstvi, toda nikdo na način, da bi obudil čut neovrženosti ali vsaj popolnega prepričanja, kajti vsak utemeljuje v resnici s splošnimi frazami brez natančnega opazovanja. Ker je pa vrednost bankovcev za vsakega večje ali manjše važnosti pa za državo in splošni promet, sem si dovolil, sledeče dati vsakemu v premislek.

Bankovci ali bančne note avstro-ogrške banke, so po svoji vsebini nakaznice na izplačilo »zakonitega kovinskega denarja«, smatrati jih je torej za vrsto zadolžnih pisem, kakor menjice, čeke itd. Banka v njih obljubljuje, da bo na zahtevo v kovinah, to je ali v srebru ali pa zlatu, izdala obljubljeno težo. Vrednost zadolžnih pisem je odvisna od dolžnikove dobrote ali pa od mnenja o dolžnikovem premoženju, tukaj v avstro-ogrski banki. Vrednost je nadalje notranja in zunanja ali kurzna; notranja vrednost je odvisna od realnega bančnega premoženja, ter je torej lahko tudi višja ali pa nižja kakor kurz, zunanja vrednost (kurz) je pa odvisna od trgovske in prometne potrebe po notah, torej lahko rečem, tu skoraj ni ozira na notranjo vrednost. Visočina v izraženih cenah notranje vrednosti in kurza je torej različna. Kadar kdo vpraša, koliko so vredni bankovci, ga je treba precej vprašati, kaj da misli pod besedo »vrednost«, kajti potem se še le ve, kaj da hoče dotičnik znati.

Tudi bankovci avstro-ogrške banke imajo svojo notranjo in svojo zunanjo trgovsko vrednost ali kurz. Slednji je v različnih deželah različen ter je odvisen od trgovine; v Avstriji so sicer poizkušali preprečevati vsak kurz, toda, ker je taka prepoved protinaravna, nastajajo kurzi na skrivnem; zana se ga še le v skrivni trgovini in pa pri zlatarjih, kajti le ti vedo vedno, koliko bankovcev morajo dati za en funt srebra ali pa zlata; pa v Avstriji se je pojavil še drug kurz; avstro-ogrška banka sama je dajala za deset kron v zlatu petindvajset kron v bankovcih; ta kurz je sprejela avstrijska država, ko je določila, da se colnino lahko plačuje namesto v zlatu v bankovcih; sedanja avstrijska vlada ter ogrska vlada sta pa določili kurz bankovcev za colnino po tri proti eni. V inozemstvu je pa kurz vedno javljen, n. pr.

v Švici sedaj po 0.24 frankov za eno krono v bankovcih, kar je vsem bralcem znano. Tukaj pa naj omenjam glede veljave še nekaj. Od leta 1892. naprej je imela Avstro-Ogrska država takozvano valuto ter tudi poleg srebrno, le da je bilo razmerje med obema prislino ali zakonito določeno; določeno je bilo glede zlata, da naj se porabi ena kila zlata za izkovanje 3279 K; dve kroni pa naj bodeta v ceni enaki enemu goldinarju; takih goldinarjev se je pa po avstrijski veljavi izkovalo 45 iz enega colnega funta čistega srebra. Sosednje države Švica, Italija, Srbija itd. so pa obdržale le srebrno veljavo; te države so sklenile s Francosko, Rumunijo takozvano »latinsko unijo«. Srbski dinarji so torej računani v srebru in ne v zlatu; ako se bo uvedlo v Jugoslaviji dinarje, bodo upeljali srebrno veljavo in bankovci Srbske banke imajo tudi natisnjeno, koliko »dinarjev v srebru« naj se izplača zanje. V Avstriji sami zahtevajo sedaj za en kilogram zlata 23.000 kron v bankovcih; vsled tega se bi moralo reči, 3278 kron v zlatu je enakih 23.000 kronam v bankovcih, iz tega sledi, da je v tem trenutku sedanja vrednost bankovcev proti vrednosti pred vojsko sedemkrat manjša; to bi se lahko imenovalo »zlati trgovski vrednost« bankovcev avstro-ogrške banke; ta se vsak dan spreminja. Toliko o bankovskem kurzu.

Notranjo vrednost bankovcev avstro-ogrške banke pa ni lahko določiti, ker se ne ve, koliko ima banka dobrih tirjatve. Za ta članek sem si vzel zadnji mi znani tedenski bančni izkaz z dne 7. marca 1919. Izkaz obstoja iz dveh delov, v prvem navaja premoženje ali aktiva in v drugem dolgove ali pasiva. V drugem delu so navedeni bankovci v znesku po 37.143.502.288 kron, za njimi pa še blagajniških listov po 7.086.933.000 kron; tako, da je takozvanega papirnatega denarja za 44.230.435.288 kron. Nadalje se nahaja postavka po 7.905.894.720 kron 8 vin. kot takoj izplačljive obveznosti in žirovno dobro; ako bi se nenadno nad banko otvoril konkurz, bi se večina tega zneska morala mogoče izplačati le v onem odstotnem znesku kakor bankovci. Nejasna je pa postavka »druga pasiva« v znesku po 1.333.950.737 kron 45 vin.; v kolikem obsegu nadkrijuje ta postavka bankovce v pravici do izplačila v slučaju konkurza, ne vem, najmanj pa bo pač morala priti v isti odstotni meri do izplačila kot bankovci. Vse do semkaj navedene postavke je smatrati kot take, ki se morajo v konkurzu najmanj smatrati kot jednakopravne; nasprotno temu so pa drugačne kakovosti sledeče tri. Navedeni ste postavki: »delniška glavnica po 210.000.000 K ter »rezervni fond« po 42.000.000 K ti dve postavki se izplačate v konkurzu le tedaj, ako bi sploh še kaj preostalo po izplačilu bankovcev, torej jih sploh ni upoštevati. Zadnja postavka je pa »Zastavni listi« po 269.439.200 K; le-ta je pa na zemljiških tirjativah vključena ter mora priti v polni meri do izplačila; zemljiško-zastavne tirjatve pa znašajo 274.962.379 K 21 vin., ki so torej za 5.523.172 K 21 vin. višje kot v prometu se nahajajoče zastavne listine. Ako seštejem samo bankovce, žirovno dobro, blagajne listine in druga pasiva, dobim znesek po 53.470.285.745 K 53 vin. Za ta znesek moramo iskati pokritja v navedenih aktivih; ako so aktivne ali premoženjske postavke dobre, potem za pasivne ni treba bati, ako so pa slabe, potem pa pasivne postavke, torej tudi bankovci, ne bodo prišli do polnega pokritja.

Premoženjske postavke so naslednje:

a) 1. Zlato v kosih, v zlatih denarjih, kilogram računjen največ po 3278 K, sku-

paj 262.031.860 K (ker pa nikdo ne dobi zlata po tej ceni, ampak po višji, n. pr. sedaj po 23.000 K, je vpoštevati ta postavka v višji meri); 2. menjice glaseče se na inozemski zlati denar in inozemski dolar 16.184.845 K 63 vin. Tudi za to postavko velja pripomba k 1. postavki; 3. srebrne rente in drug srebrni denar pa 56.849.477 K 40 vin.; da bi banka za to postavko dobila tudi več bankovcev iz prometa kakor ta znesek, je tudi gotovo; 4. dobra postavka je: »sakontovane menjice, vrednosti in efekti« po 2.807.620.312 K 52 vin. Te gotove dobre postavke znašajo skupaj 3.596.347.746 K 07 vin., toda vrednost je sedaj večja, in zlato je sploh namenjeno kot kritje le za bankovce.

b) 5. Še jedna gotovo dobra postavka bi bila: zemljiško-zastavne tirjatve po 274.962.379 K 21 vin.; ali ta služi v prvi vrsti za zastavne listine; kakor sem že pri pasivih rekel, pride tukaj v poštev le preostanek po 5.523.172 K 21 vin.

Slede pa sedaj druge postavke, katerih kakovost in dobroto morejo le oni znati, ki imajo vpogled v trgovske knjige avstro-ogrške banke in kateri znajo, kakšna varnost je dana zanje.

c) 6. Posojila na zastavljene reči po 9.328.066.400 K; ta postavka vsebuje vse, kakor posojila na vojno-posojilne zadolžnice in državne papirje; v koliko bodo zastavljenci prinesli bankovce nazaj, se ne zna, banka je dajala na vojno posojilo po 75 odstotkov; vendar je smatrati, da bodo zastavljenci gotovo del tega posojila rešili in da odpade vsled tega precejšen del bankovcev iz prometa. Kako bi se ravnilo v slučaju konkurza, je odvisno od ukrepov dotičnih konkurznih upraviteljev.

7. Dolg ces. kralj. avstrijske državne uprave po 60.000.000 K; ta postavka je majhna, kako je pokrita od prejšnje vlade, mi ni znano, vendar domnevam, da ne bo slabeja kakor predidoka.

d) Sedaj pa sledijo velike postavke, za katere ima banka baje deloma zastavljene državne železnice, državne rudokope, n. pr. Idrijski rudnik, soline, colnine i. dr., torej deloma podjetja, ki so prešla v upravo Jugoslavije. Jugoslavija bo torej sama vračala del bankovcev banki iz državnih podjetij, ako bo sploh priznala pravoveljavnost zastavnega prava.

8. Posojilo c. kr. državni upravi na podlagi posebnih dogovorov po 22.034.000.000 kron.

9. Tirjatev proti c. kr. državni upravi za blagajne liste po 4.507.289.388 K.

10. Posojilo kr. ogrski državni upravi vsled poseb. dogovorov po 10.647.000.000 kron.

11. Tirjatev za blagajne listine proti kraljevi ogrski upravi po 2.579.643.612 K.

Kako sta ogrska in avstrijska vlada uporabili te bankovce, je le deloma znano; kje se nahajajo, se le deloma zna; meni se je pravilo, da ima sedaj vojni dobičkar Rothschild na Dunaju 3.000.000.000 K, da si je imel pred vojno samo 300.000.000 K; velik del je pri dunajskih in budimpeških vojnih dobičkarjih, pri katerih se mora pred vsem bankovce pobrati brez odškodnine, ker so deloma gotovo tudi zločinskih potom pridobljeni. Ako bi mirovna konferenca določila, da se mora izvršiti preiskava proti vsem nemškim in ogrskim generalom, ministrom in bankirjem, bi se mogoče dobil velik del pokritja za te dolgove in vrednost bankovcev med ljudstvom bi se takoj povišala. Vsekakor pa te tirjatve niso brez vrednosti; kolika je vrednost, ne morem določiti, po svojem čutu bi pa cenil polovico za dobro. Torej recimo 19 milijard 863.961.500 K.

12. Sledi majhna postavka »efekti« po 57.618.211 K 21 vin.; kakšni papirji so to,

mi ni znano, mogoče vojno posojilo, katero ni dobro ter ga ne bodem upošteval.

13. Zadnja postavka je: »druga aktivna« po 906.798.209 K 4 vin. Kaj je vse v tej vsoti vsebljeno, bi se razvidelo le iz bančnih trgovskih knjig; vsekakor je v tej vsoti iskati vrednost lastnih hiš, zemljišč pa tudi zapale kupone vojnega posojila itd. Vrednost te postavke je težko ceniti. Hiše na Dunaju zgube takoj, ako bi se jih hoteli prodati ali pa nasprotno, hiše po drugih mestih pa večinoma obdrže računano vrednost, hiše v Jugoslaviji so pa v bankovcih še več vredne kakor so računane; vprašanje je le, koliko hiš ima avstro-ogrška banka v Jugoslaviji. Ako cenimo tudi tukaj polovico kot dano gotovo vrednost, torej 453.399.104 K 52 vin., je to čisto svoje voljno.

To so vse postavke, ki pridejo pri določevanju vrednosti bankovcev v primeri z zlatom ali pa srebrom v poštev. Toda to ni vse.

Ako bi avstro-ogrška banka začela iztirjavati svoje tirjatve, je gotovo, da bi za nje dobila le svoje bankovce nazaj, to se pravi, potem bi toliko bankovcev prišlo iz prometa ter bi ostali bankovci bili toliko bolj varni. Recimo pa, da bi se nad banko proglašil konkurz in bi konkurzni upravitelji realizovali tirjatve, cenim, ne zahtevajoč, da se mi verjame, tako-le:

a) Za postavko 4 se bi vzelo iz prometa 2.807.620.312 K 52 vin.;

b) isto velja za 5 po 5.523.172 K 21 v.;

c) od postavke 6 bi prišla najmanj polovica bankovcev po 4.664.033.200 K;

d) postavko 7 po 60.000.000 K;

e) od postavk 8 do 11 polovica po 19.863.961.500 K;

f) postavko 12 izpuščam in od postavke 13 vpostavljam 453.399.104 K 52 v.;

g) nazadnje si pa usojam še eno vpostaviti, namreč izgubljene bankovce; kadar so se bankovci preminjali, se je vedno pokazalo, da se veliko bankovcev sploh ni več dalo banki nazaj in da so propali; banka je torej profitirala dotično zlato ali srebro, katero bi morala izdati za zgubljene ali na kakšen način uničene bankovce; ta dobiček zlahka cenimo po dosedanjih izkušnjah na 1.000.000 K.

Skupaj bi te svote znašale 27 milijard 855.537.289 K 25 vin.

Recimo, da bi bili v tej vsoti zapopadani vsi blagajni listi po 7.086.933.000 K, ker so v rokah takih mož, ki so vsak dan o bančnem stanju in svetovni trgovini dobro poučeni ter bi gotovo naprtili banki vse, odtrgujem ta znesek od gornje svote ter dobim še svoto po 20.768.604.289 K 25 vin. Ta znesek pa odštevam od bankovcev po 37.143.502.288 K ter dobim svoto po 16.374.897.998 K 75 vin.

Sedaj smo dobili še tisto približno višino bankovcev, proti kateri se stavi v razmerje takozvano bančno »pokritje v zlatu« v 1. do 3. postavki pa skupaj 335.066.183 K 55 vin. Ako primerjamo sedaj zadnji dve si nasprotujoči svoti, lahko trdimo, da je varščine v zlatu in srebru nekaj čez 2%, ne več, to se pravi, za 1 kg zlata bi trebalo ne 3278 K, ampak 49krat toliko, to je 160.622 K v bankovcih. To je takozvana notranja vrednost. Ta notranja vrednost se zviša, v kolikor več bi prišlo pri postavkah 8 do 13 v banko nazaj.

Tak uspeh bi bil seveda za ljudstvo neprijeten; toda po drugi strani se mora poudarjati, avstro-ogrška banka ni bila avstro-ogrška država, ampak je bila v resnici privatno, zasebno podjetje; od nikake države se torej ne bi moglo meni nič tebi nič zahtevati, da naj neposredno vstopi v vzdrževanje vrednosti bankovcev, zahte-

lažjimi vetrovi ali pa s popolno tišino. Adventure je bila na poti že tri mesece in to je pričelo kaliti kapitanovo veselost; presodite torej sami, če je moglo poročilo, ki ga je prejel jutraj enaindevetdesetega dne iz prvega razreda kaj zboljšati njegovo razpoloženje. Nastopila je zopet enkrat popolna tišina in ladja je zaman obračala svoj prednji del na vse strani, ko je prišel mr. Jolly — po čigar brezsrčni pripovedi bom dobesedno povzel vse pogovore — in si mel roke.

»Nekaj novega, kaj vas bo gotovo presenetilo,« je smehljajoč se rekel kapitanu na krov.

Čeravno je kazal mr. Jolly zelo malo sočutja za mojo osebno nesrečo, vendar moram reči, da je njegovo duševno razpoloženje popolnoma odgovarjalo njegovemu imenu. Nobeno vreme, in če bi bilo še tako slabo, nikak še tako velik napor mu ni mogel vzeti njegove dobre volje.

»Zagotavljam vam, da bi me le ena stvar mogla presenetiti: Poročilo, da dobimo ugoden veter,« je zamrmral kapitan.

No, ni ravno veter, katerega pričakujemo, ampak nov potnik,« je odgovoril mr. Jolly.

Kapitan se je ozrl na široko morje, na katerem ni bilo videti nobene ladje, in ravnotako nobenega znamenja tišoce milij oddaljene suhe zemlje, — potem se je hitro obrnil k zdravniku, mu ostro pogledal

v oči, nenadoma prebledel in vprašal, kaj misli.

»Mislim, da dobimo v prvi razred petega potnika,« je ponovil mr. Jolly s smehom, ki se je raztegnil od enega ušesa do drugega, »potnika, ki nam ga bo predstavila mrs. Smalchild, kakor mislim, danes zvečer. Velikost: je skoraj ni vredno omeniti, spol: sedaj še neznano, navade in dika: najbrže vnebovpijoča.«

»Pa vendar ne mislite —?« je vprašal kapitan, se umikal nazaj in blede bolj in bolj.

»Da, mislim!« je mr. Jolly resno prikrimal z glavno.

»Potem vam bom pa nekaj povedal,« je odgovoril kapitan Gillop in se nenadoma divje razsrdil, »povem vam, da tega ne trpim! To preki — vreme me že itak jezi za žive in mrtve — in tega ne trpim! Jolly, prepričite to, povejte ji, da za take stvari ni prostora na moji ladji! Kaj si izmisli, pripravi nam tako presenečenje! Škandal! Škandal!«

»Ne, ne, ne smete soditi dogodka s tega stališča,« je ugovarjal mr. Jolly. »To je njen prvi otrok, in uboga mala ženka vendar nikakor ni mogla vedeti — — kadar bo že bolj izkušena, potem — —«

»Kje je njen mož?« ga je prekinil kapitan z grozečim pogledom. »Njenemu možu bom pa na vsak način povedal svoje mnenje!«

Mr. Jolly se je, predno je odgovoril, posvetoval s svojo uro.

»Pol dvanajstih,« je potem izpregovoril. »Čakajte, da malo pomislim. Mr. Smalchildov navaden čas, »delati obračun z morjem.« Po preteku četrte ure bo s tem gotov, in pet minut pozneje bo trdno spal. Ob eni bo dobro zajutkeval in potem bo šel zopet spat, ob pol treh se bo zopet pogovarjal z morjem in tako naprej do večera. Z mr. Smalchildom ni nič, kapitan. Čuden človek — zapravlja snovi in jih takoj zopet nadomešča na občudovanja vreden način. Če ostanemo še štiri tedne na vodi, ga po mojem mnenju pripeljemo v pristanišče v stanju popolne zasplosti — Hala! Kaj želite?«

Ko je doktor govoril, je prišel steward na krov. In, kako čudovit slučaj, tudi ta mož je raztegnil, kot prej doktor, smejoč usta od enega ušesa do drugega.

»Gospod, v medkrovu vas potrebujejo,« je rekel zdravniku. »Neka ženska, Heavysides po imenu, se slabo počuti.«

»Numnost!« je vzklilnil mr. Jolly. »Ha, ha, ha! Pa vendar ne mislite —?«

»Da, gospod, ni drugače,« je odgovoril steward z vso gotovostjo.

Kapitan Gillop je v nemem obupu gledal okoli sebe. Prvič v dvanajsetih letih je popolnoma izgubil hladnokrvnost; omahnil je nazaj prav do ograje na ladji in udaril s pestjo po njej, a isti trenutek zopet

toliko prišel k moči, da je mogel izpregovoriti. —

»Ladja je začarana!« je divje zakričal. »Stojte!« je vzklilnil nekoliko bolj mirno, ko je hotel doktor hitro oditi v medkrov. »Stojte! Če je že tako, Jolly, potem pošljite njenega moža k meni. Vsaj enemu izmed njih hočem žgance pošteno zabeliti.« In divje je zapretil s pestjo po praznem zraku.

Preteklo je deset minut; potem je prišel izpodtikajoč se in na gugajoči se ladji semintja opotekajoč se dolg, suh, melanholičen, plavalas mož z rimskim nosom, vodeno - modrimi očmi in brezštevilnimi pegami na obrazu. Bil je Simon Heavysides, inteligentni tesar, ki je imel na krovu svojo ženo in sedem majhnih otrok.

»Vi ste torej tisti mož, vi?« je zakričal kapitan.

Ladja se je močno zagugala in Simon Heavysides se je tako nenadoma opotekel na drugo stran krova, kot bi hotel rajši takoj skočiti čez krov v morje, kot odgovoriti na kapitanovo vprašanje.

»Vi ste torej tisti mož — vi?« je ponovil kapitan sledeč mu, ga prijel za ovratnik in pritisnil na ograjo. »Vaša žena je torej? Vi nesramni pes! Kako si morete predrzniti, izpreminjati mojo ladjo v bolnišnico. To je neke vrste upor, ali vsaj kaj čisto podobnega. Že za manjše pregreške sem dal ukleniti ljudi in zelo me mika, da

vati se more le mogoče posredna skrb na ta način, ali in koliko banki zastavljenih železnic, rudokopov itd. hočejo uporabiti v uničenje bankovcev, oziroma koliko hočejo prevzeti bančnega premoženja, s katerim bi se pokrili bankovci. Banka ima premoženje in vsaka država bi mogoče prevzela del premoženja v svojo last ter bi za to prevzela tudi skrb za poviranje vrednosti v njenem okrožju nahajajočih se bankovcev. Država se pa vzdržuje z davki; ona mora štiti davkoplačevalce pred vsem; v sled tega ne sme na nikak način prevzemati poročstvo za avstro-ogrsko bankovce, ne da bi odstopila banka primeren del premoženja; pred vsem se pa nikakor ne sme terjati, da naj sedaj Jugoslavija določa celo razmerje v vrednosti med bankovci in dinarji. Vsakodnevno razmerje je vedno trgovskega izvora, na trgovstvo pa država nima takega vpliva, da bi njeno fiksiranje imelo res določeni uspeh. Avstrijske deželne vlade so se tudi osmelile določiti, da se mora 10 K v zlatu dasti za 10 K v bankovcih; no, in kdo se je tega držal? Kdo bo mene silil, da vzamem 10 K v avstro-ogrskem bankovcu za 10 dinarjev? Tisti, ki lahko čaka, bi čakal, kdor pa ne more dinarjev držati, je pa reven, to se pravi, s tako silo bi bili opeharjeni izključno le reveži.

Torej, koliko so vredni avstro-ogrski bankovci? Tega vprašanja se danes določno sploh rešiti ne more; cesarske in kraljeve vlade so napravile pri banki za 40 milijard dolga, so dale za to deloma pokritje; sedanje države morajo pa paziti, koliko prevzamejo tega dolga in njegovega pokritja; za bankovce se torej lahko dobi veliko odstotkov, pa tudi prav malo, kakor kdo bolj ali manj opreznost računa. Po mojih nemerodajnih mislih nima Jugoslavija toliko skrbi za vrednost avstro-ogrskih bankovcev v razmerju z dinarji, ampak kako izloči avstrijske bankovce iz prometa Jugoslavije ter dobi za nje pri banki potrebno odškodnino. — Razmerje med dinarji in kronami ima pa tudi to težkoč, da so dinarji denar zmagujoče Srbije, krone pa denar premagane Avstrije, dinarji so srebrni denar, krone naj bi pa bilo zlat denar, a zlata v banki ni, adžo za zlato znaša za sedaj v primeru z bankovci okoli 600%, kolik je adžo dinarskih not s srebrom, ne vem, razmerje med zlatom in srebrom je 16:1; skratka, ker se sedanje trgovske razmere vsak dan menja, se ne more določiti ne kurza bankovcev proti dinarjem, ne notranje vrednosti bankovcev samih zase. Ako se ne oziroma na svoječasno sanacijo francoskih dolgov po Napoleonu Velikem, ampak samo na Avstrijo, ki je v letih 1816. do 1856. vendar le uredila »banko-listke« du-najske veljave ter potem vpeljala »avstrijsko veljavo«, moramo reči, da ni treba se bati, da bi se za bankovce od avstro-ogr-ske banke ničesar več ali pa le malo do-bilo, mogoče bi se tekom mnogo let prav veliko dobilo, toda po drugi strani mora Jugoslavija odločno odklanjati, da bi se-daj smatrala avstrijske krone za dinarjem enakovredne, ker bi s tem oškodovala davkoplačevalce.

Naš Korotan.

SLOVENIJA SEBI IN ZA JUGOSLAVIJO.

Kot tretja, a isto — in enakovredna črka s prvima dvema izmed SHS smo se Slovenci z navdušenjem oprijeli skupne pripadnosti k bratoma na vzhodu in za-nesli pa vseh treh vladajočih strankah več ali manj smotreno enotno državno misel za Jugoslavijo v slovensko ljudstvo. Ide-alno razpoloženje prvih mladostnih mese-

bi napravil z vami ravnotako! Glavo kvi-šku, predrzni prekanjenec! Kako si morete dovoliti, utihotapiti na krov moje ladje potnike, za katere mi niste plačali niti vi-narja? Ali morete navesti kaj v svojo ob-rambo, predno vas dam ukleniti?»

»Ničesar, gospod,« je odgovoril Simon Heavysides z najponižnejšo resignacijo v pogledu in glasu. »O kazni pa, o kateri ste ravnokar govorili, gospod,« je pristavil, »bi pripomnil, da je moja duša — ker imam že sedem otrok več, kot jih morem pre-skrbovati, in dobim sedaj še enega za na-meček, da bo nesreča še večja — da leži torej moja duša (oprostite, da se tako iz-razim) že itak v verigah in vezeh in ne vem, če bi bilo kaj velike razločka, ako bi uklenili tudi moje telo.«

Hapitan je nehoti izpustil tesarjev ovrtnik. Njegova ponižna obupnost ga je proti njegovi volji razočarila.

»Zakaj ste se porobili na morje, zakaj siste počakali, dokler ni bilo vse v redu?« e vprašal kolikor mogoče strogo.

»Kaj bi pa koristilo, gospod?« je Si-mon odgovoril. »Pri ljudeh naše vrste je tako-le: Komaj se kaj takega konča, se že znova prične. Ne vidim nikakega konca v tej stvari,« je pristavil nesrečni tesar, ko je stal nekaj časa ves ponižen in zmišljen pred kapetanom, »nobenega drugega kon-ca kot groblje«

(Dalje.)

cev pa se je sedaj umaknilo realni istini-tosti. Slovenci, čeravno poprej raztelesen na mnogo kosov, smo se zavedali svoje slovenske duše tudi v najbolj oddaljenih udih svojega rodu; da, lahko trdimo, čim-bolj na meji, čimbolj zasuzenjeni, tembolj narodni bodisi kvantitativno, bodisi kvali-tativno. Ravno meja še je vleklo k srcu po svežo kri, v središče Ljubljano. Kako smo ob prevratu požirali zagotovila, da niti ene slovenske vasi ne izgubimo, niti na zapadu, niti na severu; da, rekli so nam, na severu si lahko kar sami vzamemo, kolikor hoče-mo. Jemali smo — da, da, a kakor tisti kmet Janez, ki je imel zelo resolutno že-no. Da se ji ne zameri, gre skrivaj na svo-j vrt, pogleduje na vse strani, če ga kdo ne vidi, ko bo trgal jabolka na svojem vrtu. A zapazi ga sosed, začne kričati in razbijati ter ga požene čez plot. Za plotom čaka razsodbe, če in kdaj se bo smel vrniti na svoje posestvo. Mimo njega prihajajo »prijatelji« drugih srenj, vsak si ogleda vrt in jabolka, a zaradi sosed, stoječega ondi z grozečim pogledom barantajo in baran-tajo. —

Komisija za komisijo prihaja v rajski vrt našega Korotana gledat njegove sado-ve, vprašat njegovo ljudstvo, ki ječi pod jarmom »premagane« Nemca, kam hoče pripadati? Amerikanci, se je reklo, bodo po Wilsonovem receptu ločili narod od naroda, a prišli so z laškim nožem ter ho-teli nas prerezati prav na ameriansko-trust-ski način samo Nemcem v prid. He-rod in Pilat: Nemec in Lah sta od tistega dne sklenila entente cordiale na podlagi sacro egoismo. Lah je vprizoril gl' incidenti di Lubiana. Celo Clemenceau se je zain-terciral njim v prid z znanim telegramom, tako ponižujočim za nas, kakor ga Nemci v poteku cele vojske niso nikdar preieli od entente. Incidentov ni bilo — zadošče-nja nam seveda tudi ne. Nemci pa kršijo sklenjeno premirje pred očmi vseh entent-nih komisij dan na dan več kot 50 krat.

Naši so vrnili ujetnike Nemcem, Nem-ci ne, pač pa so izstradavali in pretepali naše. Nemci so opsovali naše vrnivše se begunce ter jih poglali na sramoten način čez Karavanke, a nemški pri nas odpu-šćeni uradniki so še vedno prosti med na-šim ljudstvom, ter ga begajo in hujskajo, pa ne sme se jim prav nič zgoditi. Naše vojaštvo ima vezane roke, rado bi zlikovce kaznovalo, a mora stati na meji brez dela.

Poglejmo drugam. Čehi so brez enten-te vzeli, kar so menili, da jim gre in se domenili z — Nemci, tudi nam v škodo. Poljaki in Rusini so bili tudi deležni ententne komisije, a so jo pozdravili z šrap-neli in granatami, da se hitro umakne. In sedaj jim je šla ententa na roke. Res da so milijonski narodi, in jih ententa rabi. A mari mi nismo milijonski narod? Je li sen, kar trdijo Nemci, da je bratom naša Koroška le deveta brigada? Smo morda kot zadnji S postali kakor nekdanj v stari Av-striji pač enakopravni, a manj vredni? Tre-ba je jasno povedati osrednji vladi, da so Korošci z dušo tjelom Vaši, da so in hočejo biti Jugoslovani, a ne na ta način, da se bo plačeval z njih zemljo Nemec in Lah. Vsa ententa se nam roga, ko vidi, kako-pohlev-no prejemamo dan na dan od Nemcev klo-futo za kľofuto in se ne upamo, — tako se govori — jih kaznovati in jim iztrgati to, kar smo že imeli in je naše. Premirje so Nemci že kršili nešteto krat na tak način, da je več kot dovolj povič za napad. Bolj eklatantni kot pri Velikovicu že skoraj ni mogoče, ko so obstreljevali edino naše upravno mesto na Koroškem ter razrušili javna poslopja, da je uprava onemogočena — a Janez mora stati za plotom, ker nima ukaza, se pravi.

Če smo že mi Slovenci Lahom oddani za enkrat na milost in nemilost, napram Nemcem pa tega ne strpimo. Zato je treba, da mislimo na samopomoč. Če tam v osrednji vladi nimajo učinkovitejšega zani-manja za nas, kot so ga dosihmal kazali, tedaj je treba da naši poslanci tej vladi vendar enkrat povedo naše mnenje, da ni-smo samo denar, s katerim se poravnajo srbska plačila, temveč polnovredni Jugo-slovani enako dragoceni na Koroškem kot oni v Banatu. Najprej je nam treba živeti, se rešiti in s tem rešimo sebe za Jugosla-vijo. Če osrednja vlada noče govoriti, pa govorimo sami tako, da začnemo zbirati irendentski sklad za — Koroško

II.

IZ MOZISKE DOLINE.

Marsikaj se je pri nas že izpremenilo v narodnem oziru. V šolah imamo povsod narodno učiteljstvo, občinski zastopi so vsi v slovenskih rokah, namesto prejšnjih nemških napisov vidimo že skoraj povsodi samoslovenske, dobili smo narodno oro-žništvo. Toda naši Nemci in renegati še ve-dno upajo, da pride vendar še nemški odrešenik; zato se nočejo izseliti, saj po večini tudi nimajo kam. Zato pa tudi prav pridno hujskajo zoper Jugoslavijo. Z nič-mur niso zadovoljni, četudi se jim niti las ni skrivil. Pri našem svinčenem rudniku pa je ostalo še vse pri starem. Slovensko de-lavstvo je zelo nezadovoljno z nemškimi uradniki, ki so še vsi ostali, zlasti z oskrb-nikom ne more nikakor izhajati. Plače so

ostale še zmiraj stare. Sicer doplačuje rud-niško oskrbnštvo pri živilih, da jih dobi-vajo delavske družine bolj po ceni. Toda kaj pa z obleko, ki se je tako silno podra-žila? Tu pa ni nobenega priboljška. Ru-darski otroci hodijo zakrpani in raztrgani, da se človeku smilijo. Ali bi ne moglo pod-jetje tudi v tem oziru priskočiti revnemu delavstvu na pomoč? Saj je zlasti v voj-nem času vsako leto izkazalo nad 10 milijonov čistega dobička. Kam pa je šel ta kapital? Slovenske delav-ske roke so iz slovenske zemlje dvignile ta zaklad, toda ne za sebe in domovino, am-pak za tuje nemške akcionarje. Nujno po-trebno je, da država začne, — ako še ni začela — takoj na to delati, da se rudnik podržavi in delavcem uredi zaslužene pla-če. Nikjer drugodi nima delavstvo tako beraškega zaslužka. Draginja je vedno večja, denarja bo začelo primanjkovati in ljudstvo mora obupati. Pri rudniku tudi pomanjkuje streliva in drugih sredstev za delo. Sedaj delajo delavci pri železnici, započeti v vojnem času, da jo dogradijo do Žerjava, kjer je plavž in kjer je nakopiče-nega svinca za par sto vagonov. Razumlj-i-vo je, da bi radi Nemci dobili nazaj ta naj-večji svinčeni rudnik v Evropi. Zato so se pa tudi nalogali v Celovcu, da je cela Črna — kmetje in delavci — za Nemško Av-strijo. In ravno narobe je resnica! To do-kazujejo podpisi za Jugoslavijo, ki so jih n. pr. samo v Črni nabrali nad 1500. Ne-mec pač povsodi laže. Pri nas se je že udo-mačil pregovor: »Lažeš kakor Nemec.« Kdaj se bodo že vendar uredile naše me-je? Danes, ko to pišem, se sliši močno gr-menje od Drave. Kaj dela polževa konfe-rencia v Parizu? Sedaj bi morali kmetje sejati, pa je ravno čez najlepše polje raz-prostrta fronta. Naši ljudje obupavajo, na-sprotnikom pa raste greben in so vedno bolj predrzni; celo nemški otroci se tega zavedajo. Kdo bo povrnil vso škodo, ki jo trpi naše ubogo ljudstvo na bivšem Koro-škem? »Tužena« je bil vedno Korotan, toda sedaj je pa že več kakor tužen. Merodaj-ni činiteljem je nujno svetovati več radi-kalnosti in večje naglosti, sicer bo škoda vedno večja!

Iz neodrešene Jugo-slaviije.

Harijski kurat Dežman — živi.

Poročali smo, da so Italijani aretirali kurata iz Harij in ga na poti v Trst tako pretepavali, da je umrl. — Iz verodostoj-nega vira smo izvedeli, da kurat Dežman, ki je kurat v Harijah, živi. Resnica je, da so ga odvedli v Trst, kjer je prišel pred sodišče, a je bil oproščen.

Surovosti italijanskih vojakov v Šempasu pri Gorici.

Na Jožefovo, dne 19. marca so se zbrali v Šempasu po maši kmetje pred cerk-vijo in se, kakor je to običajno po naših krajih, pomenkovali o vsakdanjih stvareh. Mimo pride neki laški oficir in prične to skupino z bičem pretepati. Nato so cer-kev preiskali in našli na obleki kipa Ma-tere božje malo slovensko kokardo. Iz jeze so italijanski vojaki raztrgali obleko raz lip in vse pometali po tleh ter župnika zaprli. Z njim je zaprtih tudi mnogo šem-paških kmetov.

Tako divja laški militarizem po naših krajih, pretepa brez vzroka z bičem naše mirne ljudi, oskrnjuje cerkve in podobe in vse brez vsake kazni, brez vsake pre-iskovalne komisije, ki bi razkrinkala to divjanje in nečloveško obnašanje italijan-skega vojaštva v trpečem ozemlju naše domovine. Pravica, kje si? (P. P.)

Preganjanje slovenskih obrtnikov v Gorici.

Pred nedavnim časom javljeno gonjo proti slovenskim obrtnikom v Gorici na-daljujejo Italijani z vso brezobzirnostjo. V Raštelju so zaprli čevljarstvo delavnico Ivana Žigona. Delavnico je moral izprazni-ti tekom dveh ur pod nadzorstvom kara-binerjev. Žigon, ki je doma iz Orehovlj, je vodil svojo obrt v Gorici že 15 let. — Vsem slovenskim branjevkam na tržnici so odpovedali prostore, oziroma mize ter so morale tržnice nemudoma zapustiti. — Gostilničarka pri »Zvezdi« Marija Komel je morala vsled naloga magistrata zapreti gostilno. Žena se je pa osebno pritožila pri generalu, ki je magistratove sklep raz-veljavil. Ga. Marušičeva, gostilničarka pri »Mazzinju« je tudi prejela nalog, da mora gostilno v 14 dneh zapreti. Dali so ji 14 dnevni odlog, toda le vsled tega, ker je imela v kleti precej vina. Njene prostore bo zasedel Lah. Frandelčevo mesnico sta otvorila sedaj z magistratnim dovoljenjem dva Furlana, Rudolf Simoniti in Anđelo Grion. (P. P.)

Avstrijski patriotizem primorskih Lahov.

LDU Zagreb, 3. aprila (JDU) Vlada je začela priobčevati dokumente, zgodovino denunciacij in konfidentovskih ovadb za

avstro-ogrškega terorizma. Današnji listi priobčujejo dva taka spisa, od katerih je eden izredne politične važnosti. Poročilo, ki ga je poslal bivši avstro-ogrski cesarski namestnik v Dalmaciji grof Attems mini-strskemu predsedniku, notranjemu ministru in poveljstvu jugozapadne fronte, uteme-ljuje svoje Hrvatoma sovražno in Italijanom prijazno stališče. Navaja celo vrsto dogod-kov, ki naj dokažejo, kako so nastopali za-drski Italijani ves čas vojske in zlasti v ča-su, ko se je jela udeleževati vojske tudi Italija, skozi in skozi lojalno in patriotično, dočim je vlada v jugoslovanskih vrstah skrajna mržnja zoper monarhijo. Nato sli-ka med drugim patriotične manifestacije, ki so se vršile v Zadru, in navdušenje, ki je vladalo med italijanskimi prebivalci v dneh mobilizacije, v času, ko so prihajala poro-čila o zmagah avstro-ogrškega orožja. Ko so prišle prve vesti, je imel župan Ziliotto slavnostni nagovor z balkona občinske hi-še. Nato poudarja Attems s posebno topli-mi besedami, kako je župan Ziliotto, pod-piran po nekaterih drugih občinskih svet-nikih, z verno in s požrtvovalnostjo izvr-ševal navodila policijskih in vojaških obla-sti. Ko je stopila v vrsto avstro-ogrskih sovražnikov tudi Italija — končuje Attems svoje poročilo — je poslalo zadrsko mesto zastopnikom kabinete pisarne vdanostno izjavo, v kateri zagotavlja, da stoji tudi v novi politični situaciji z vsemi močmi za cesarja in domovino. Cesar Franc Jožef je dal zato sporočiti mestu Zadru svojo naj-višjo zahvalo.

Mladinska sodišča.

Iz porotne dvorane.

Dne 27. marca se je vršila pred porot-no sodno v Ljubljani razprava proti pe-tim mladoletnim fantom iz Kamnika radi hudodelstva tatvine. Fantje so bili stari večinoma 15 do 17 let. Izvršili so tatvino v treh hišah in odnesli stvari v vrednosti nekoliko nad 6000 kron. Bile so večinoma jestvine, le v enem slučaju perilo, katerega so pa potem rabili za zamenjavo za kruh po kamniški okolici, kot je povedala priča.

Fantje so svojo tatvino popolnoma odk-rito in prostodušno priznali. Izgovarjali so se le s tem, da so bili lačni in si niso vedeli drugače pomagati. Slišali in čitali so mnogo o tatvinah, tudi mojster, pri ka-terem so delali, jim je večkrat pravil: »Če boste poštene, ne boste mogli živeti.« To jih je zapeljalo na napačna pota.

Zagovornik je izvajal, da obdolženci ne morejo biti odgovorni za svoje dejanje, dasi istega v polnem obsegu priznajo. Mla-dina, ki je v teh letih fizičnega razvoja najbolj dostopna tujemu vplivu, je bila za-peljana po slabih zgledih, ki jih je nudila vojska na vse strani. Tatvine med vojno so bile tako splošne, celo na najvišjih me-stih, da se ni čuditi, da je mladina zabredla na isto pot. Ako se k temu prišteva še la-kota: dva med njimi Remsova, ki jima je oče padel na Srbskem, sta živela pri ma-teri; ta je imela 6 otrok v starosti 4 do 16 let in je morala preživljati s podporo po očetu celo družino; podpora pa je zna-šala začetkom 5 kasneje 11 K na dan! — potem je dejanje obdolžencev smatrati le za čin samoohrane ne pa za kaznjivo de-janje.

Porotniki so zanikali glede večine ob-dolžencev krivdo z 8 proti 4 glasovi in sodnija je nato obdolžence oprostila.

Mučen je vtis, ki ga je napravila ta razprava na javnost. Človeka mora srce boleti, ko vidi, da se otroci v starosti 15, 16 let spravljajo pred porotnike kot naj-večji hudodelci. To ne more imeti dobrih posledic. V tem slučaju je bila ta poteza srečna radi tega, ker so porotniki uvideli to, anomalijo in obdolžence večinoma opro-stili. Vendar je skrajni čas, da se taki pre-ostanki zastarele kulture čimprej od-pravijo.

Moderna kriminalistična šola zahteva, da se mladina čim manj mogoče kaznuje. Kazen namreč doseže pri mladini ravno nasproten učinek: mesto poboljšanja na-stopa pohujšanje, ko se mladina zapira z odraslimi hudodelci. Tudi se otrok v ne-dorasti dobi prehitro na kazen navadi in proti kazni otopi.

Zato zahteva kriminalistična šola, da se kaznivost pri mladini pomakne na višjo dobo od 14 na 18 let, ko je fant zre-lejši in v resnici razsodnejši; dalje zahteva, da se ustanove za mladino posebna sodi-šča; izrečena kazen se lahko odloži in če se obsojeni poboljša; se lahko popolnoma odpusti. Kateri pa morajo kazni prestat, morajo biti popolnoma ločeni od odraslih.

Dolžnost naše mlade zakonodajne oblasti je, da čimprej uzakoni te zahteve moderne kriminalistične šole. Prostorek porotnikov je napravil vsem poslušalcem veliko moralično zadoščenje. Bil je odlo-čen klic vladi, da nadomesti zastarele za-kone z novimi, ki bodo bolj odgovarjali de-janskim razmeram in potrebam. Dr. A.

Naročajte „Slovenca“!

Država SHS.

Tajna seja narodnega predstavništva.

Belgrad, 3. aprila. Včeraj popoldne se je vrtila tajna plenarna seja narodnega predstavništva. Poročal je ministrski predsednik Protić o pretekli ministrski krizi in o pogajanjih s socialisti in Starčevićanci kakor tudi o vzrokih, radi katerih niso stopili v vlado. Izjavil je, da sta se mesti, ki sta bili rezervirani za socialiste, t. j. ministrstvo za prehrano in ministrstvo za socialno politiko, morali dati v druge roke in sicer Jugoslovanskemu klubu. Po poročilu Protića se je razvila debata, v kateri so poslanci dr. Pavelić, dr. Drinković in Korač pojasnili taktiko svojih klubov. Veselost je izrazil dr. Drinković, ki je koncem svojega dolgega govora prišel do zaključka, da Starčevićanci pravzaprav nimajo pravega vzroka, zaradi katerega niso vstopili v kabinet. Na govore poslancev je odgovarjal minister Pribičević.

Narodno predstavništvo.

LDU. Belgrad, 3. aprila. (JDU.) Na dnevnem redu današnje seje narodnega predstavništva je odgovor prometnega ministra na interpelacijo posl. dr. Pestotnika zaradi slabih prometnih razmer na progah Ljubljana-Zagreb-Belgrad in Zagreb-Sarajevo, nadalje odgovor ministrskega predsednika Stojana Protića na interpelacijo posl. Segviča zaradi vrnitve umetnin in dragocenosti, ki so jih Nemci in Madžari odnesli iz ozemlja kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev, odgovor istega na interpelacijo posl. Akatanovića zaradi odredb proti povzročiteljem zločinov za časa okupacije po bolgarskih in ogrskih četah. Seja se prične ob 9. uri dopoldne.

LDU. Belgrad, 3. aprila. (JDU.) Poslanec Grga Angelinović je izstopil iz Narodnega kluba radi notranjega nesporazumljenja, ker se ne strinja s taktiko kluba.

Dr. Korošec prevzel prehrano.

LDU. Belgrad, 3. aprila. (JDU.) Poročilo dopisnega urada, da je prevzel ministrstvo za prehrano Adolf Ribnikar, je bilo pomotno. Ministrstvo za prehrano je prevzel ministrski podpredsednik dr. Korošec.

Dr. Korošec odstopil?

Zagreb, 3. aprila. »Obzorje« poroča iz Belgrada: Ministrski podpredsednik dr. Korošec je odstopil. Kot vzrok odstopa se navaja nezadovoljstvo dr. Korošca s svojim položajem v vladi.

Agrarna reforma naj se takoj izvede!

LDU. Belgrad, 2. aprila. (JDU.) Na današnji konferenci narodnega predstavništva, ki je trajala do 10. ure zvečer, so razpravljali o notranjem položaju, ki je nastal po rekonstrukciji kabineta. Na konferenci se je od vseh poudarjala potreba takojšnje izvedbe agrarne reforme.

Vojaška imenovanja.

LDU. Belgrad, 2. aprila. (JDU.) Današnje »Službene novine« prinašajo tri ukaze o najvažnejših imenovanjih bivših avstro-ogrskih častnikov v jugoslovanski vojski.

Pečuh in Mohač k Jugoslaviji.

LDU. Belgrad, 3. aprila. (JDU.) Kakor poročajo iz Pečuha, so bile v Pečuhu, Mohaču in okolici velike skupščine, na katerih so zahtevali, da morajo tamošnji kraji pripasti kraljevstvu Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Boji na Koroškem.

Ljubljanski dopisni urad poroča dne 3. aprila dopoldne iz uradnega vira: Nemci nadaljujejo streljanje s topništvom in strojnimi. Tako so streljali 2. t. m. ob 2. uri popoldne iz Doba na našo posadko, ob 9. uri 30 minut dopoldne na Galicijo, ob 10. uri zvečer in 3. t. m. ob 1. uri jutraj na Mrzlo vodo pri Velikovu. Na drugih frontah položaj neizpremenjen.

Očitek generalu Lipovščaku.

Zagreb, 3. aprila. »Novosti« objavljajo dokument od leta 1915., podpisan od generala Lipovščaka, kjer predlaga, da se decimirajo vojaki 26. pešpolka radi dezertacije, dalje naj se najstrožje nadzoruje Karlovec in izjavlja, da se po Hrvaškem in Slavoniji še vedno prosto gibljejo izdajalski elementi.

Mirovni povelje.

Wilson za Nemčijo.

LDU. Berlin, 2. aprila. (Dun. KU.) Kakor poroča »Deutsche Allgemeine Zeitung« iz Pariza, smatrajo zastopniki Zedinjenih držav odškodnino, ki jo ententa zahteva od Nemčije, še vedno za previsoko. Amerika stoji na stališču, da se od Nemčije ne sme več zahtevati, kakor 75 milijard frankov; Francija pa sama zahteva 80 in Angleska in Belgija vsaka po 40 milijard frankov. Domnevajo, da bo sprejet dolar kot temelj računanja, ker ima med vsemi kurzi menic največjo stabilnost. Predmični dogovor bo končan do 1. maja.

Wilson zmagal.

LDU. Berlin, 2. aprila. (Dun. KU.) Listi objavljajo pariško vest »Daily Telegraph«, da je bilo vprašanje nemških kolonij in vojaških odškodnin rešeno v Wilsonovem smislu. Financijelna in gospodarska vzpostavitev Nemčije bo omogočena edino-le z ameriškimi milijardnim kreditom.

Vprašanje Gdanskega.

LDU. Pariz, 2. aprila. (DKU.) »Petit Parisien« poroča, da bo Foch, ki se jutri v Spaau snide z ministrom Erzbergerjem, le temu sporočil, da zahteva ententa, sklicujoč se na pravice, pridobljene s premirjem, otvoritev Gdanskega za Hallerjeve divizije. Foch bo dal Erzbergerju za odgovor rok 48 ur. Z druge strani dole vesti utrjuje mnenje, da se Nemčija dalje ne bo upirala.

Nemška Avstrija.

Rodbina Bourbon-Parma za večne čase izgnana iz Nemške Avstrije.

LDU. Dunaj, 2. aprila. (Dun. KU.) Narodna skupščina. V seji je bila sprejeta resolucija poslancev Starčevića, v kateri se pozivlja vlada, naj takoj ukrene vse potrebno, da se za večne čase prepove rodbini Bourbon-Parma bivanje v Nemški Avstriji. — Resolucija je bila sprejeta.

Vprašanje habsburškega imetja.

LDU. Dunaj, 3. aprila. (DKU.) V večerajši narodni skupščini je državni tajnik za zunanje posle dr. Bauer opozarjal na to, da so vse narodne države bivše Avstrije protestirale proti nekaterim paragrafom zakona glede prevzetja imovine habsburško-lotaringijske rodbine po Nemški Avstriji z utemeljitvijo, da se s tem zakonom kršijo njihove pravice. Gre za vprašanje, če je Nemška Avstrija upravičena, prevzeti dvorno erarno premoženje in habsburško-lotaringijski rodbini ali njeni stranski vrsti pripadajoče imetje v svojo last. Državni tajnik dr. Bauer je izjavil: Obiteljski fidejkomis ni bil nikoli lastnina avstrijske države in zaradi tega tudi ni mogel preiti v last nasledstvenih držav. Ako prevzamemo fidejkomis v last države, storimo isto, kakor če prevzamemo fidejkomise drugih rodbin v državno last. Drugačnja je stvar z dvorno erarnim imetjem, ki je brezdomno del državnega imetja in ki spada zaradi tega v skupno likvidacijsko maso. Ne nameravamo odtegniti tega imetja skupni likvidaciji, zahtevati pa moramo, da prevzamejo druge narodne države ne samo aktivne, temveč tudi pasive. Pripravljeni smo, podvreči se v vprašanju razdelitve izreku razsodišča, ki bi bilo sestavljeno po načelu haške konvencije. Menim, da more narodna skupščina sprejeti zakon, ne da bi s tem kršila pravice drugih narodnih držav. Poslanec Dvořák se strinja z izgonom Habsburžanov, a z ozirom na protest vseh drugih narodnih držav odklanja zakon glede prevzetja imovine. Prihodnja seja danes popoldne.

Uradniške zahteve v Nemški Avstriji.

LDU. Dunaj, 3. aprila. (DKU.) Kakor javlja korespondenca, je včeraj odposlanstvo stalnega zastopstva organizacij nemško-avstrijskih državnih nastavljenec predložilo državnemu kanclerju dr. Rennerju zahtevke državnih nastavljenec vseh kategorij in službenih panog. Odposlanstvo je zahtevalo, da se takoj dovolijo olajšave, ki so bile podeljene železničarjem in poštним uslužbencem; nakazilo potrebščin iz demobilizacijskega blaga in postavitev mednarodnega sosveta državnih nastavljenec. Državni kancler je upravičenost teh zahtev priznal in obljubil, da se bo stvar rešila v prvem kabinetnem svetu, ravno tako da se bodo rešile tudi druge želje. Odposlanstvo se je potem oglasilo pri državnem kanclerju za finance dr. Schumpetru.

Razna poročila.

Ukrajinska narodna vojska pred Kijevom.

LDU. Nauen, 3. aprila. (Brezžično.) Ukrajinsko vrhovno poveljništvo poroča, da stoje ukrajinske narodne čete pod vodstvom Petljure 40 km pred Kijevom. Borodjanka je že v njihovih rokah.

Nemiri na Nemškem.

LDU. Nauen, 3. aprila. (Brezžično.) V Stuttgartu je došlo v torek opoldne do pometnih bojev. Proti demonstracijskemu sprevedu stavkajočih delavcev so nastopile vladne čete s strojnimi in oklopnimi avtomobili. Ker se demonstranti kljub ponovnim pozivom in slepim strelom niso umaknili, so čete ostro streljale na množico. Pri spopadu so bile 3 osebe usmrčene in mnogo ranjenih. Končno so vladne čete razgale demonstrante in vzpostavile red. Stavkarsko vodstvo je proklamiralo generalno stavko za vso Würtembersko. Zaradi tega je sklenilo vodstvo meščanstva v Stuttgartu, da proglasi protivstavko tudi za vso Würtembersko. Zgovorniki generalne stavke baje nočejo samo izpolniti svojih zahtev, temveč tudi vreči würtembersko vlado in tako narediti težkoče tudi državni vladi.

LDU. Berlin, 2. aprila. (Dun. KU.)

»Vorwärts« javlja iz Frankobroda: Pri bojih je izgubilo 18 oseb življenje. Dosedaj je bilo 500 oseb aretiranih. Povsod se vrše hišna preiskovanja.

Politične novice.

— Zadnji napad! Sinočnji »Slov. Narod« poroča o shodu JDS v Kapli vasi pri Komendi na način, ki dokazuje, da se pri gospodih JDS vedno bolj uveljavlja »predvojna« metoda, katere so se sicer na shodih že pred časom začeli posluževati, a jo sedaj proglašajo že tudi po svojih listih. Poročilo »Slov. Naroda« se glasi: »Tudi komenski gospod kaplan se je udeležil shoda, ki je z medklaci in stavljenimi vprašanji krepko podpiral namen shoda, kajti dal je s tem priložnost govoriti tudi o predvojnem in medvojnem delovanju Slov. ljudske Stranke, kar je pri poslušalcih znatno pripomoglo do enodušne odklonitve te stranke. Gospod Hočevar iz Zej je v svojem govoru osvetlil dosedanje delovanje S. L. S. za korenskega kmeta.« Ne bomo zahtevali od JDS nobenega pojasnila, rečemo le, da je to prav gotovo zadnji napad na našo stranko, ki se je od strani JDS izvršil nekaznovan! Odslej zagotavljamo JDS, da bomo na vsak tak napad govorili temeljito in razločno o predvojnem in medvojnem delovanju sedanje JDS, bivše liberalne stranke. In zagotovo govorimo, da bomo to stvar dobro opravili! Če vodstvo JDS ne more krotiti protiklerikalne žilice raznih dr. Karb, bo pa ljudstvo ohladilo kulturnobojna razpoloženja teh gospodov na način, ki ne bo ljub ne JDS in ne prizadejim gospodom!

— Nelojalnost je zopet zapisal »Slovenski Narod«, ki v svoji številki z dne 3. t. m. o shodu J. D. S. v Robu pri Velikih Laščah poroča, da je g. župnik ravno pred shodom na prižnici oznanil, da je naročil koruzo, katera pride približno na 1 K 70 v. kilogram, in pa da dobe to koruzo — katera bi res ne bila predraga — samo njegovi somišljeniki. Pravi pomen teh besed pa, kateri je bil, ne hodite na shod in ne pristopite k J. D. S., so si občani kaj hitro razložili. Seveda je bil poizkus jalov. To je pač metoda Lahov v zasledenem ozemlju naše kraljevine... itd. — Prav gotovo stvar ni bila taka, kakor jo tukaj hujskajoče opisuje »Narodov« poročevalec. Pribijemo ta ponovni dokaz nelojalnosti J. D. S. v času, ko je najbolj aktualno vprašanje koalicije slovenskih strank, ki nalaga strankam poleg drugega tudi dolžnost, da se držijo gotovih pogojev, med katerimi je najbolj samoposebi umljiv pogoj lojalnosti. O zadevi sami pa bomo še govorili.

— Iz Št. Jerneja. V št. 74. »Slovenskega Naroda« poroča dopisnik o obnem zboru krajevnih organizacij J. D. S. v Št. Jerneju. Piše: »Ker pa je bila udeležba s strani kmetov tolikšna, se je zborovalo na dvorišču in ne v gostilni« ter konča: »Po zborovanju se je takoj vpisalo do 100 novih članov kraj. org. J. D. S. Zora puca! — Bodimo resnicoljubni. G. dr. Dimnik je videl pred seboj komaj 80 udeležencev, od katerih je bila dobra večina pristašev S. L. S., torej je izključeno, da bi se takoj po zborovanju vpisalo 100 članov. Lahko so zadovoljni, da so mogli spopolniti odbor. Očividno ti stranki stotaki dopadejo. Ampak obogateli so na račun naših ljudi, ki so jim polnili žepe. Tako pretiranih cen niste zlepa našli po trgovinah kakor v Št. Jerneju. Zato je ljudstvo seglo po samopomoči in zahtevalo, naj se ustanovi konsumno društvo. Vsi pogoji so dani, da bo društvo ugodno prosperovalo. Zoper konsum so samo trgovci in njihovi prijatelji; in ti tvorijo začetek in konec liberalne stranke v Št. Jerneju. Nismo nasprotniki trgovcev, toda v tej prehodni gospodarski dobi bo zopet cvetelo oderuštvo; ljudje bodo potrebovali vsega in zato se morajo po takih krajih radi solidnih cen ustanoviti gospodarske organizacije. Cene bodo takoj padle in odjemalci bodo hvaležni konsumu. S tem je krajevna organizacija S. L. S. naredila velik korak naprej. Vrtoglava politika nasprotne stranke je naše ljudi izučila ni zdrnila. Zato smo jim zelo hvaležni. Zora puca!

— Za načelnika katoliškega oddelka v ministrstvu za vere je imenovan dr. Mihael Lanovčić, dosedaj tajnik hrvatske deželne vlade.

— Amerika naj nam vrne naše ljudi. Belgrajska »Pravda« opozarja, da je prišel čas, da pozovemo iz Amerike naše ljudi. Sedaj, ko naj se izvede agrarna, trgovska, industrijska in obrtna reforma, nam treba sposobnih moči, ki naj te reforme udeležijo. Vedeti moramo, s koliko lastnimi močmi sploh razpolagamo. Duševno razpoloženje med izseljenci v Ameriki za vrnitev v zedinjeno in razširjeno domovino je ravno sedaj ugodno. To razpoloženje še neti jo odredbe ameriške vlade, ki grede za tem, da lastnim, iz vojne vračajočim se ljudem zagotove najboljša mesta in izključijo z njih izseljenca, to je v prvi vrsti naše ljudi. Vlada naj ne zamudi te prilike in takoj stori svojo dolžnost.

— Bodočnost Splita. Z ozirom na iz-

vajanja belgrajske »Pravde«, da nam Split nikakor ne more nadomestiti Reke in Trsta, piše »Jugosl. Ekonomista«: Ni dvoma, da bo treba za moderno ureditev splitskega pristanišča in za potrebne železniške zveze najmanj 20 do 30 let in da bi z izgubo luk Trsta in Reke nastala za nas jako velika škoda, škoda več milijard kron. Toda globoko smo uverjeni, da bo splitska luka nadkrila tako Reko kakor Trst, kajti ravno splitska luka ima vse predpogoje, da postane ena najmodernejših in največjih pristanišč na Jadranu. Split je že danes naš ponos in naša dika. Danes Split ne more nadomestiti niti Reke niti Trsta ter tudi v bodočnosti ne bo rivaliziral s tema dvema lukama. Naloge Splita bodo povsem druge. Reka in Trst bosta služila Čehoslovakom kot izhodišče morje, služili za tranzitni promet Nemčiji, Avstriji in Ogrski.

— Posesne razmere v bivši Srbiji. Srbski centralni odbor v Ženevi je nedavno izdal brošuro o posesnih razmerah v mejah bivše Srbije. Knjižica navaja med drugim: Na plodnih ravninah in ob velikih rekah Donave, Save, Morave, Ibra in Vardarja so tudi večja posestva, vendar ne tako p. strana kakor v drugih deželah. Razen tega doprinese demokratični ustroj naše družbe v to, da se ohranja mala posest; vsak posestnik živi na svojem posestvu in ga obdeluje sam s svojo družino. Le izjemoma je kdo, ki obdeluje svojo zemljo z najetimi delavnimi močmi. Zato v Srbiji ni kmetijskega proletariata in tako tudi ne kmetijskega delavskega vprašanja. Ta razdelitev daje organizaciji srbske družbe posebno obeležje. Mala posestva so osnovni temelj blagostanju srbskih množic, ona ohranjajo zdrave gospodarske razmere njegove družbe. Glasom popisa I. 1897. je bilo v Srbiji 293.483 posestev, in sicer izpod 3 ha 33,490%, od 3 do 5 ha 21,161%, od 6 do 10 ha 27,650%, od 11 do 20 ha 14%, od 21 do 60 ha 3,5%, od 61 do 100 ha 0,168%, od 101 do 300 ha 0,027%, nad 300 ha 0,004%.

— Politična afera Pašić-Kaclerović. Belgrajske časopise se peča z naslednjo politično afero: Svoj čas je Pašić odklonil pristojstvo socialističnega poslanca Kaclerovića sejam skupščine na Krfu, češ da je Kaclerović nezanesljiv, ker se je dogovarjal s sovražnikom. Nato je bil Kaclerović obtožen, da je začel okupacije v Kragujevcu imel zveze s sovražnikom in nalaгал prebivalstvu kontribucijo. Kaclerović se je te dni iz Stokholma vrnil v Belgrad, takoj zahteval parlamentarno enketo, ki naj presodi njegovo politično delo, od svoje stranke je pa istotako zahteval, da ga sodi strankino sodišče. Obenem je izjavil na pristojnem mestu, da rad pride tudi pred redno sodišče.

— Zavod sv. Jeronima. »Nar. Politika« poročajo iz Rima, da je notranji minister imenoval za zavod sv. Jeronima komisarija. Utemeljil je to s tem, da se mora zavod zavarovati pred pohlepom Jugoslovancov.

— Za zedinjenje srbske pravoslavne cerkve. Novosadska »Zastava« pozivlja srbsko pravoslavno duhovščino karlovske metropolije, naj čim preje skliče sestanek, na katerem bi se pogovorilo o najnujnejših stanovskih in cerkvenih vprašanjih. Potem bo moralo stopiti v stik z brati iz Srbije, Crne Gore, Dalmacije, Bosne in Hercegovine zaradi uresničenja najvišjega ideala: zedinjenja srbske pravoslavne cerkve. Tu mora duhovščina nastopiti sama in se ne sme zanašati na svoje vladike, ki da so za časa vojne popolnoma zapustili duhovščino in narod in se po svojih razkošnih dvorcih bratili z vladnimi komisariji in inkvizitorji. Najboljše bi bilo, da bi okrožni protopresbiteriji sklicali svojo duhovščino na zbor in ondi izvolili odbore za nadaljnje delo.

— Karolyi izgubil igro. Belgrajska »Pravda« priobčuje uvodnik o Mihaelu Karolyiju, ki ga završuje tako-le: Mihael Karolyi je bil lansko leto dobro začel, a letos je kočal s porazom. Njegov poizkus, da bi z boljševiškim strahom rešil madjarsko državo in narod, mora propasti, ne zato, ker bi spravljal položaj v nevarnost, ampak zato, ker ga vznemirja. Madjarska igra je vnaprej obsojena v propast in z njo je politično pokopan tudi poslednji Madjar, ki bi bil mogel nekaj storiti. Mihael Karolyi se je z eno kretnjo kompromitiral in onemogočil.

— Preobrat na Madjarskem italijanska spletkar? Belgrajska »Epoha« priobčuje uvodnik, v katerem Mil. P. Savčić opozarja entento na neiskrenost Italije, ki se je pokazala zlasti takrat, ko se je Hindenburg približal Parizu na 60 km. Takrat se italijanska vojska ni hotela ganiti in med zavezniki je javno padla beseda: izdajstvo. Ko je končno zmagala sijajna francoska strategija, je bila Italija prva, ki je predložila svoje nenasitne zahteve. Ko ji ni šlo popolnoma gladko, je poslala na plan kneza Livija Borgeze, ki je pač v naprej vedel, da je njegova pot v Srbijo prazna. Amak to priliko je porabil, da je na povratku obiskal Budimpešto, ki je pet dni nato proglasila boljševiško vlado. Ententa naj bo pazorna.

+ **Skupna fronta proti boljševikom.** Pod tem naslovom se peča »Marburger Zeitung« z zadnjimi vestmi, da hoče ententa ustvariti enotno fronto proti boljševikom in pri tej akciji prepustiti vodstvo Nemčiji, kakor tudi z vestmi, da skuša ententa pridobiti Nemško Avstrijo za to, da bi zavzela odločno stališče proti madjarski sovjetski vladi. List pravi, da je že zelo verjetno, da bi bilo ententi všeč, da bi šli Nemci zanj po kostanj v ogenj, drugo vprašanje je pa, če je verjetno, da bi vojne sili in zdelani Nemci bili dostopni takim željam. Iz gole uljudnosti se Nemci pač ne bodo dali klati za entento. Jasno je, da more iti tu le za kupčijo in kakor vselej, ententa najprej veliko zahteva, da bo mogla potem popuščati. Najbrže si hoče le zavarovati hrbet za slučaj prehoda preko nemškega ozemlja, do katerega ima glasom premirne pogodbe itak pravico.

+ **20 milijonov deficita** izkazuje uprava ogromnih gozdarskih industrijskih podjetij Štajubajs v Bosni, odkar so prešla v državno last. Sarajevski »Slovenski Jug«, ki je pisal o tej stvari, je bil zaplenjen.

+ **Posebna škola** za zapadno Češko se ustanovi, kakor poroča »Egerer Ztg.«; z Rimom se že vrše pogajanja. Za prvega škola bo menda imenovan točasni mestni dekan v Karlovih varih križanski prior g. p. Syst.

Dnevne novice.

— **Svoboden prevoz.** Ker je v vprašanju blokade ozemlja bivše Avstro-Ogrske ustvarjena nova situacija, je odredilo finančno ministrstvo v Beogradu, da je prevoz blaga preko našega ozemlja v vseh smereh nadalje svoboden.

— **»Slovenska dijaška zveza«** izda letos pred počitnicami »Potovalno listino«. Da se ta čimprej sestavi, zato se pozivljajo vsi pristaši, akademiki S. D. Z., da naj v najkrajšem času sporoče svoje ime in priimek; značaj: razred oz. študij; počitniško bivališče: ulico, hiš. št., pošto, občino, okraj in opombe na tačasnega tajnika: Tinja Jemec, stud. med., Kaptol 16, I. 12. Zagreb.

— **Tržič.** Občinski odbor se je spopolnil z zastopniki delavstva. Vse tri stranke so poslale po dva moža. S. L. S. je imenovala kot zastopnika Fr. Vidica, načelnika J. S. Z., in Vebra. S tem je ustrezno želja naše stranke, ki je že pri zadnjih volitvah kandidirala delavce, a so njih izvolitev tedaj ovrgli še vsemogočni Nemci.

— **Društvo zasebnih uradnikov in uradnic**, in sicer skupina za industrijo, obrt in trgovino, prosi vse člane in članice, ki spadajo v to skupino, da takoj vrnejo izpolnjene podatke. To velja tudi za tiste tovariše in tovarišice, ki sicer niso še člani društva, a so se jim tiskovine tudi doposlale.

— **Tehnika v Zagrebu** je zagotovljena, kakor poroča »Hrvat«. Vladi so začeli prihajati v svrhu oživetovanja popolnoma moderno opremljene tehnike večji darovi.

— **Nov denar** dobimo koncem julija, kakor poroča »Epos«. Krone se vzamejo iz prometa in nadomeste s parami.

— **»Šmarnice 1919«** je izdala Cirilova tiskarna v Mariboru. Pod naslovom »Kraljica cerkvenega leta« se obravnava 31 bolj znanih Marijinih godov in praznikov zgodovinsko z obilnimi, vedno primernimi zgledi. Vsled take vsebine bodo te šmarnice dobro služile kot repertoar cerkvenim govornikom ob Marijinih praznikih, ob shodih in na božjih potih.

— **Predavanje v Semiču.** V nedeljo, dne 3. aprila t. l. ob pol 3. uri popoldne priredi vinarski nadzornik B. Skalič v šoli v Semiču predavanje o zatiranju trtnih bolezni. Želeti je, da se vinogradniki predavanja v obilnem številu udeležijo.

— **Spodnještajerski občinam** in okrajnim zastopom. Na moj poziv zaradi prijave vojnih posojil mnoge korporacije še niso odgovorile. Da bode možno pregledati vso zelo obsežno stvarino in v korist prizadetih storiti potrebne korake, naj oni uradi, ki prijave še niso vposlali, to storijo za neseljivo vsaj do 20. aprila 1919, ni sicer brez ozira na to, ali so svoj čas vojna posojila že prijavili okrajnim glavarstvom ali Narodni vladi. Pri prijavi je treba ločiti vojna posojila, ki jih je občina podpisala na svoj račun, in taka, ki so se podpisala na račun občinskih ali župnih ubožnih zakladov, krajnih šolskih svetov, zadrug, ustanov itd. Pri posojilih, ki so se dala za najetij kreditom, je navesti ostali delg na vojnem posojilu in event. komunalnem posojilu iz zadnjega obračuna. Vojno-posojilne listine, ki se nahajajo v inozemstvu n. pr. pri pošto-hranilnišnem uradu na Dunaju ali pri Anglo-avstrijski banki, se morajo v smislu ukaza finančnega ministrstva z dne 1. marca 1919 (glej »Uradni list« št. 62) nemudoma prenesti v domovino. V Celju, dne 1. aprila 1919, Dr. Vekoslav Kukovec, predsednik likvidacijske komisije SHS za štajersko.

— **Zagrebska opera** bo okoli Velike noči odšla na 14dnevno gostovanje v Beograd.

— **Delniško tiskarno v Zagrebu** je ob enem z »Obzorom«, ki se ondi tiska, kupilo Hrvatsko tiskovno društvo. »Obzor« in »Novo Vrijeme« se bosta v tiskarni še dalje tiskala kot last obzoraške skupine.

— **Srbska kaznilnica** na Krku se v kratkem premesti v Srbijo.

— **Med hajduke** je šla. V okraju Požarevac se je sestavila hajduška družba, v kateri je tudi ena ženska: Angela Zarva, žena Zivana Jovića iz Duboke. Oblast jih je pozvala, naj se v določenem roku zglase, sicer jih proglase za hajduke.

— **»Tehnički List«**, strokovno glasilo srbskih inženjerov in arhitektov, začne te dni zopet izhajati kot tehnik s slikami.

— **Popravek.** V osmrtnem naznanilu gosp. Franca Rus v »Slovencu« z dne 3. t. m. je po neljubi pomoti izostal podpis Uršule Češarek kot sestre.

Nainovejšo.

MIROVNI POSVET SE PEČA Z NAML.
(Posebno poročilo »Slovenca«.)

Bern, 2. aprila. Iz Pariza poročajo, da je prišla italijanska delegacija intrigrirati na nov način proti jugoslovanskim zahtevam na Koroškem. Proglasila je, da spada Celovec in Beljak pod območje Adrije in se raditega to vprašanje sme rešiti le skupno z jadranskim problemom in se nikakor ne sme smatrati za izključno zahtevo napram Nemški Avstriji, kot to zahtevajo jugoslovanski delegatje.

Bern, 2. aprila. Iz Pariza poročajo, da je Sonnino v seji petorice, ki je razpravljala o preskrbi Avstrije z živili, odločno protestiral, ker je belgrajska vlada zaprla meje in prepovedala prevažanje blaga čez hrvaško mejo. Italija da je dvignila blokade in je pripravljena obnoviti trgovske zveze s Hrvaško. Petorica se je zopet razburila in je naročila Pichonu, naj se prepriča o pravem stanju te zadeve in poišče vzroke, ki so povzročili ta ukrep hrvaškega bana.

BOSANSKI HRVATI TER NAŠA ZASTOPNIKA V VLADI.

(Posebno poročilo »Slovenca«.)

Sarajevo, 3. aprila. Pod naslovom »Kurza« prinaša »Jugoslavija« uvodnik, v katerem naziva starčevićanski Narodni klub nerealno opozicijo, v kateri obstoji vse delo v poudarjanju opozicionalnega stališča. Pozdravlja novo ministrstvo, v katero so vstopili preizkušeni socialno-gospodarski delavci, in sicer Slovencu dr. Korošec in Gostinčar. Dr. Korošec je že rešil vprašanje dogovora glede izkoriščanja bogenskih gozdov. V Beogradu so se vršile važne konference, v katerih so se rešila važna vprašanja glede prehrane in prometa.

NA HRVATSKEM USTAVILI IZDAJANJE IZVOZNIC.

(Posebno poročilo »Slovenca«.)

Sarajevo, 3. aprila. Uradni list poroča, da je ukinjeno izdajanje izvoznice in dovolnice zaradi nenormalne trgovine.

AMERIKA ZAPUSTI MIROVNO KONFERENCO?

LDU Berlin, 3. aprila. (ČTU) »B. Z. am Mittag« poroča iz Rotterdama: »Daily Telegraph« javlja iz New Yorka z dne 1. t. m.: Poročevalec lista »New York Times« na pariški konferenci Aulahan poroča svojemu listu, da se bo Amerika mogoče umaknila z mirovne konference. Aulahan je eden najzanesljivejših novinarjev in njegova poročila se v vsej Ameriki smatrajo za zelo resne. V svoji brzojavki pravi: Ako se ne zboljšajo razmere na mirovni konferenci, potem bo svet nemara doživel veliko senzacijo. Seje sveta četvorice so dospelo do mrtve točke.

TRST ŽELI.

LDU Colta no, 3. aprila. (Brezžično.) Agencija »Radio« brzojavlja iz Trsta. Tukaj se pojavlja želja, da se čimprej obnovi trgovski promet z Nemško Avstrijo, Jugoslavijo in Čehoslovasko, kajti Trst se smatra za naravno luko vseh teh držav.

TRST — LUKA ZA NEMŠKO AVSTRIJO.

LDU Curih, 3. aprila. (ČTU) Iz Rima se poroča: V listih objavljena vest, da je dunajska vlada zaprosila v Rimu, da se dovolijo Nemški Avstriji v tržaški luki udobnosti, ki jih nudi prosta luka, je vzbudila v rimskih političnih krogih mnogo zanimanja in razpravljanja. Kakor doznajajo rimski listi, ki je vlada začasno pridržala odgovor na to prošnjo. V splošnem so vladni krogi ugodni rešitvi omenjene prošnje naklonjeni in menijo, da bo italijanska vlada, ki želi v bodočnosti dobrih odnosov z Nemško Avstrijo, ugodila prošnji dunajske vlade, in sicer z gotovimi pogoji, ki pa bodo le formalnega značaja. Trdi se, da v gorenji zadevi v smislu želja dunajske vlade posreduje tudi šef dunajske italijanske vlade, general Segre.

PROST UVOZ V NEMŠKO AVSTRIJO.

LDU Dunaj, 2. aprila. (DunkU.) Ameriška mislija je na podlagi poročila ameriške mirovne misije v Parizu obvestila državni urad za zunanje stvari, da bodo aso-

ciirane vlade dne 2. t. m. razglasile, da se z Nemško Avstrijo zopet otvori prosta trgovina. V tem vprašanju je tudi veliko-britanski polkovnik Cuningham, državni tajnik za zunanje posle, po naročilu veliko-britanske vlade danes objavil: 1. Od 2. aprila dalje se opušta prosti uvoz vsega blaga v Nemško Avstrijo izvzemši omejeno število vojaških predmetov. 2. Zopetni izvoz iz Nemške Avstrije v Nemčijo, boljševiško Rusijo in Ogrsko je prepovedan. Izjeme teh omejitev more dovoliti le posebna medzavezniška komisija, ki se bo v to svrhu sestala na Dunaju. Tej komisiji se bo naročilo, da v primernih krajih na nemški in ogrski meji postavi nadzorovališča, da se prepreči zopeten izvoz, in sicer s sodelovanjem nemško-avstrijskih carinskih uradov. Razentega naj komisija stori vse potrebne korake, da se v nemško-avstrijskih tovarnah zabrani izdelovanje vojnega materiala.

ČEŠKE MEJE.

LDU Praga, 3. aprila. (ČTU) Večerna izdaja »Prava Lidu« poroča: Kakor doznajamo, je dobilo ministrsko predsedništvo iz Pariza brezžično brzojavko, da se bodo prihodnje dni objavile natančne meje čehoslovaške republike, katere so se večeraj v Parizu končno določile.

VOLITVE NA ČEŠKEM.

LDU Praga, 3. aprila. (ČTU) Večerna izdaja »Prava Lidu« poroča: Zastopniki socialističnega kluba so intervenirali pri ministru za notranje zadeve Švehli v stvari razpisa volitev v novi parlament. Zahtevali so, naj takoj po določitvi mej Čehoslovaške republike ustavni odsek predloži načrt nove ustave in novega poslovnika narodne skupščine. Minister Švehla je izjavil, da je za takojšnji razpis volitev v narodno skupščino, kar se bo zgodilo, čim bodo občinske volitve gotove. Načrtu pa nasprotujejo razmere na Slovaškem. Minister se bo takoj dal natančneje poučiti o razmerah na Slovaškem, ali so še kake druge ovire za razpis volitev. V to svrhu bo v kratkem sklicana konferenca načelnikov strank.

OBSEDNO STANJE NA POLJSKEM.

LDU Varšava, 2. aprila. (DKU) PBA poroča: Ministrski svet je proglasil obsedno stanje za dobo treh mesecev nad vsem ozemljem Kongresne Poljske.

V ESSENU STAVKA POL MILIJONA MOŽ.

LDU Essen an der Ruhr, 3. aprila. (ČTU) Stavka v ruhrskem področju se je sinoči nepričakovano močno razširila, tako da stavka danes približno 190.000 delavcev. Celokupno število delavcev v ruhrskem ozemlju cenijo na skoro pol milijona mož.

ZVEZA BAVARSKE Z RUSIJO.

LDU Monakovo, 3. aprila. (ČTU) Kakor poročajo tukajšnji listi, namerava bavarska vlada skleniti zvezo z vlado ruskih sovjetov. Pogajanja so se baje že začela. »Bayrische Volkszeitung« izjavlja: Preskrba z živili po ententi ni popolnoma zagotovljena in zadostna. Z zvezo z Rusijo pa bi dobili dovolj živil. — Hkrati s temi stremljenji pa se na Frankovskem in Švabskem pojavlja gibanje, ki si stavlja za cilj odcepitev od Monakovega.

PROTI MAZAROM.

LDU Pariz, 3. aprila. (Brezžično.) Svet četvorice je imel v sredo dopoldne in popoldne seje, na katerih je nadaljeval proučitev vzhodnoevropskega vprašanja. Koncem posvetovanja je bil razglašen komunisti, in sicer prvi, odkar je nastopil svet četvorice namesto konference deseterice. Komuniste se glasi: General Smuts odpotuje na Ogrsko, da tam preišče gotove probleme, ki so nastali vsled premirja in v kojih zahteva vrhovni svet natančne informacije.

LDU Washington, 2. aprila. (DKU) Vojni trgovski urad je v soglasju z asociranimi narodi dovolil, da se sme 9. aprila zopet začeti trgovina z Nemško Avstrijo.

LDU Pariz, 3. aprila. (Brezžično.) »Journal des Debats« poroča, da je general Magin, ki je bil določen za Ogrsko, zapustil Pariz.

LDU Zeneva, 3. aprila. (ČTU.) Po pariških informacijah so se aliranci baje zedinili, da posežejo v mažarsko gibanje šele takrat, čim bi ogrske čete hotele npasti eno ali drugo novonastalih nacijskih držav. Začasno so aliranci baje sklenili, da se poslužijo napram Mažarski pritiska s tem, da jo izločijo od mirovne konference in ne odpravijo blokade.

MAŽARI NAPADAJO.

LDU Bratislava, 3. aprila. (ČTU.) V odseku Tele-Sakalas se je vršili na več krajih mali spopadi, katere so izzvali Mažari. Naša patrulja, ki je odšla 29. marca na demarkacijsko črto, sestojena iz 1 častnika in 4 mož, je bila napadena od Mažarov in so doslej še ni vrnila. Civilisti so prinesli vest, da je bil en vojak pri vasi Telle-Sakalas ubit in eden ranjen; slednji je baje utonil v reki Ipoli. Omenjenega častnika in ostala dva moža so Mažari najbrže vjeli in odvažali.

Zagrebska borza.

LDU Zagreb, 3. aprila. Zaključni kurzi na današnji borzi:

	Danar:	Slagi:
Banka za trg., obrt in industrijo	430	440
Banka in hranilnica za Primorje		
na Sušaku, nove delnice	495	505
Hrvatska eskomptna banka	1330	1430
Jadranska banka, nove	830	840
stare	—	915
Eskomptna in men. banka, Brod		
nove delnice	365	396
Hrvatska kreditna banka	960	1025
nove	—	875
Narodna banka Zagreb	—	425
Obrtna banka	220	246
Poljedelska banka nove	110	108
Prva hrvaška hranilnica, stare	—	9025
Prva pučka banka	190	205
Zemaljska banka	485	495
Hipotekarna banka Zagreb	—	—
Narodna banka, kupon	—	—
Obrtna banka, kupon emisija,	—	—
stare	—	—
Sladkorna tovarna, Osijek	—	—

Ljubljanske novice.

Ij Socialni razgovori v »Ljudskem domu« se vrše danes, 4. aprila zvečer ob osmih v prostorih »Jugoslovanske Strojne Zveze«.

Ij Dva znamenita simfonična koncerta v Ljubljani! Popolni orkester Srbske Kraljeve Garde iz Beograda — (62 izvrstnih glasbenikov) — bo v Ljubljani v ponedeljek 7. in v sredo 9. aprila 1919 koncertirala v veliki dvorani hotela »Union«. Vstopnice za oba koncerta, se prične danes v trileti v Prešernovi ulici 54 prodajati. Spored be prvovrstni Slovenci, prisično vsprejemimo naše najljubše brate!

Ij Občno zborovanje Vincencijevih in Elizabetinih konferenc se vrši v nedeljo 6. aprila ob 5. uri popoldne v Marijanišču. Pred zborovanjem litanije, potem zborovanje, na katerem govori g. dr. And. Gosar o predmetu »Skrb za uboge v Jugoslaviji«. Vabimo k obisku.

Ij Obrtno gibanje. Mesca svečana se pri sledenjem magistratu priglasi svoj obrt sledenji obrtniki: Josipina Dolničar Poljanska cesta 51, prodaja na mesniški način pripravljene mesa, Ivan Pogačnik Fran Josipa cesta 3, fotografski obrt, Kar. Černe, Poljanska cesta 29, mesarski obrt, Amalija Jurečič, Sv. Jakoba nabrežje 31, starinarški obrt, Ivan Ciril Kolar Wolfova ulica 15, prodaja snovi in preparatov, določenih za zdravilsko vporabo, Artur Butscher, Gorupova ulica 2, trgovska agentura in komisijska trgovina, Ivan Jug, Pod tranco 2, agentura in komisijska trgovina, Albina Kristan, Kongresni trg 2 trgovina s papirjem, Pavel Jemec, Spr. Šiška 22, krojaški obrt, Milan Cankar, I. ju. goslovanska bolnica v Metelkovi ulici, krojaški obrt, Ljudevit Habjan, Sv. Martina c 8, pilarski obrt, Josip Vedral, Emonska c 8, prodaja muzikalij in glasbenih knjig, Gjuro Besednik, Sv. Petra cesta 28, ortopedični in bandažirski obrt, Josip Widmayer, stojnica pri žel. prelazu na Dunajski cesti, prodaja sadja, slaščic, kruha, kuhanih klobas, pekalic in piva v trgovsko zamašenih steklenicah, Tina Groschel, Poljanska cesta 7, delikatesna trgovina in prodaja slaščic ter mešana trgovina, Elizabeta Senčar, Vrtna ulica 10, trgovska agentura in komisijska trgovina, Franc Bar, Frančevo nabrežje 6, trgovska agentura in komisijska trgovina s pisalnimi stroji, njih deli in pisarniški potrebščinami, Franc Stupnik, Tržaška cesta 11, kjučavničarski obrt, Makso Černak, Vodnikov trg 2, izdelovanje kreme za čevlje, Ivan Dular, Komenskega ulica 26, trgovska agentura in komisijska trgovina, Ivan Havliček, Resljeva cesta 22, inštalacija hišnih telefonov, telegrafov, strelovodov ter hišnih zvoncev, Marija Sark, Šelenburgova ulica 7, modistovski obrt, Uršula Orehovec, Latermanov drevored, stojnica, prodaja slaščic, sadja, mesenih klobas in kruha ter sodavice in piva v trgovsko zaprtih steklenicah, Ivan Bricej, Dunajska cesta 16, plesarski in ličarski obrt, Jožefa Žabjak, Poljanska cesta 55, gostilničarski in krčmarski obrt, Filip Pečenko, Kopitarjeva ulica 4, trgovska agentura, Jos. Devetli, Račadekega cesta 16, soboslikarstvo, Ivan Kočevar, Račadekega cesta 20, mizarski obrt, Angela Carl, Sv. Fleriana ulica 17, trgovina z mešanim blagom in žensko krojaštvo, Janko Predovič, Ambrožev trg 7, gostilničarski in krčmarski obrt, Karel Anton Kregar, Sv. Petra c. 25, trgovina z mešanim blagom izvzemši v § 38., 5. o. r. omenjeno blago ter trgovina z usnjem, čevlji, čevljarski potrebščinami na drobno in debelo, Antonija Kolar, Sp. Šiška 192, prodaja piva v zaprtih steklenicah, Leopold Fon, Sv. Petra cesta 27, trgovska agentura in komisijska trgovina, — Odglasili so: Marija Svetlin, Spodnja Šiška 241, prodaja repe in zelja, Valentin Sušteršič, Stari trg 2, prodaja obleke, Ana Cirk, Sv. Jakoba nabrežje 31, starinarstvo, Adalbert Pöschl, Marije Tezeje cesta 7, trgovina z drobnim blagom in perilom ter plateninami, Alojzij Dimic, Illova 45, nakup in prodaja čebel, voska in medu, Gizela Grum, Stari trg 15, prodaja sadja, zelenjave, slaščic, papirja in ga-

lantarijskega blaga. Alojzija Butscher, Gorupova ulica 3, trgovska agentura in komisijska trgovina. Maks Königstein, Selenburgova ulica 7, trgovina s preprogami. Terezija Šušteršič, Stari trg 2, prodaja obleke. Josip Richter, Karlovska cesta 2, trgovina z živino. Karel Seunig, Marijin trg 9, trgovina z usnjem in čevljarstvi potrebščinami. Ivan Goltes, Poljanska cesta 54, sejmstvo z galanterijskim blagom. Frančiška Korene, Pogačarjev trg, stojnica, prodaja južnega sadja. Josip Mekinka, Cesta na Rudolfovo železnico 7, plesarski obrt. Jesipina Kodelja, Pogačarjev trg, stojnica, prodaja sadja in zelenjave. Leopold Burger, Dunajska cesta 10, trgovina s špecerijskim, kolonialnim in materialnim blagom ter kuhanje žganja mrzlim potom. Marija Banovec, Pogačarjev trg, stojnica, prodaja sadja in zelenjave. Teodor Kunc, Dvorni trg 3, krojaški obrt. Ivan Remias, počta, inštalacija hišnih telegrafov in telefonov. Apolonija Mlakar, Poljanska cesta 31, so-blikarstvo. Ivana Malina otroci, Poljenska cesta 55, gostilničarski in krčmarski obrt Otto Elija Predovič, Ambrožev trg 2, Terezija Skubic, Pogačarjev trg, stojnica branjarija. Amalija Predovič, Mesarska c. 4, gostilničarski in krčmarski obrt. Ana Gorec, Dunajska c. 16, trgovina in izposojevanje koles. Blaž Stinec, Elizabetna cesta 5, trgovina z mešanim blagom in trgovska agentura, ter Ana Florjancič, Kongresni trg 9, prodaja živin in galanterijskega blaga.

Gospodarske novice.

Razglas glede svobodne trgovine v notranjosti kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev. Da se odstranijo vsa nesporazumljenja, ki vladajo med občinstvom glede svobodne trgovine v notranjosti kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev, je odločil ministrski svet v svoji seji dne 18. marca 1919, št. 3886 na predlog ministra za trgovino in industrijo naslednje: 1. V kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev je trgovina v notranjem prometu popolnoma prosta. 2. Izvzeti so samo monopolizirani in pa oni predmeti, ki o njih ministrski svet to posebej določi. To so za sedaj sol, petrolej, mineralna olja, žgalice, sladkor, tobak in cigaretni papir. 3. Blagovni promet med posameznimi pokrajinami je popolnoma prost in mu pokrajinske vlade ne smejo delati nobenih ovir in zaprek. 4. Vse dosedanje centrale, preostale po bivši avstro-madžarski upravi, omejitve, kontingentiranja, razpolaganja z blagom ali fiskalne obremenitve, izdane od pokrajinskih uprav, odpadejo. 5. Osebnost pravo trgovanja je urejeno s posebnimi zakoni posameznih pokrajin, dokler se ti zakoni ne izenačijo. 6. Izvoz blaga preko demarkacijske črte in v nevtralne države regulira do sklenitve miru v interesu celokupnosti centralna oblast in sicer po pravilih, ki veljajo za centralno upravo za promet pri ministrstvu za trgovino in industrijo, izvoz v neprijateljske države pa je vezan na odobrolo ministrskega sveta.

B. Skalicky:

Naše vinogradništvo.

Pretežni del Jugoslavije, kakor tudi Slovenije same, je že po svoji geografski legi eminentno vinorodna dežela.

Kolikega gospodarskega pomena je vinogradništvo za Slovenijo, kakor za celo Jugoslavijo sploh, je razvidno iz tega, da obsega po uradni statistiki Slovenija sama, to je ves po Slovincih naseljen del naše države (brez Istre) 47.000 ha vinogradov in da pridelava v srednjih letih, kakor je bilo na primer lansko leto, 1 in četrt milijona hektolitrov vina. Ako računamo po najmanjši sedanjí vrednosti vina, to je le po 5 K liter, pridemo do zaključka, da je Slovenija sama lani pridelala za 625 milijonov kron vina.

Cela srednja vinska letina bivše Avstrije se je uradno cenila na 4.6 milijonov hektolitrov vina. Od tega pa odpade dobra polovica na bivše avstrijske dežele, ki so naseljene po Jugoslovanih in pripadajo sedaj Jugoslaviji.

Če prištejemo k temu še vinskih proizvodov slovanskih dežel bivše ogrske krone (južne Ogrske, Hrvaške in Slavonije) ter bivše kraljevine Srbije pridemo do zaključka da bode pridelala Jugoslavija v srednjih letih okoli 3 milijone hektolitrov vina v sedanjí vrednosti poldruge milijarde kron. Te številke dokazujejo gotovo dovolj jasno, da ima naša država v vinogradništvu pravi zaklad, ki ga je le treba s pametnimi odredbami in smotrenim delom dvigniti. Saj je umevno, da bode poleg lesa, živine in prašičev, moral zlasti izvoz vina dajati poglobitvi vir dohodkov naši mladi državi. Skrbeti pa moramo še o pravem času, da si zasigurno zunanjí trg in da organizujemo vinogradništvo tako, da bo sposobno za izvoz, sicer nas prehitte druge države, zlasti Italija, s cenejšim svojim pridelkom in naše vinogradništvo doživi lahko hudo krizo.

Da bodemo svoj vinski pridelek izvažali samo na sever, zlasti v severne slo-

vanke države, je umevno. Značilno pa je za nas to, da se za naše vinsko vprašanje zanimajo bolj tuji kot mi sami. Pisec teh vrstic je bil pozvan, da je spisal uvodni članek o vinogradništvu v Jugoslaviji za prvo številko novoustanovljenega češkega strokovnega lista »Vinarske Listy«, glasila čeških vinskih trovcev. Enak poziv je dobil od prvega strokovnega lista, dunajskega »All. Weinzeitung«. Največji češki politični dnevnik »Nar. Listy« prinaša v svoji 47. števi, z dne 26. februarja 1919 izpod peresa nekega R. Zahorskega toplo pisan članek, ki se poteguje zlasti za slovensko Primorje. V tem članku najdemo sledeči odstavek: »Primorski agrarec, vinogradnik, je zdrav predstavitelj dremajočih sil slovenskega naroda. Visok, krepak, bistrih oči, žarečih s samozavestno inteligenco bodočega veletrgovca. Ima znatne zmognosti prilagoditi se svojemu okolišju, dane okolnosti si hode obrnil v prid in v svojo korist. Ko bi se vinogradništvo v južnih deželah, zlasti v slovenskih, konsolidovalo tako, da se posameznik strinja v društva v svrhu izvoza še v večji meri nego se je to gojilo doslej; potem bi se mu gotovo posrečilo izpodrinuti enakovredna, a čisto manj vredna avstrijska vina iz našega (to je češkega) trga in naš (češki) denar bi se ne stekal več v one dežele, katere so nas itak veljale že preveč žrtev.«

Da je naše vino za eksport sposobno, dokazuje uspeh prve slovenske vinske razstave v Pragi, ki jo je leta 1909, pod vodstvom podpisane vprizorila kmetijska podružnica novomeška, kakor tudi okolnost, da se je potom dunajskega trgovca Wębra zalagala dunajska rotovska klet z vinavskimi vini, ki so se tam točila kot nižjeavstrijska vina.

In kako je pri nas? Nče se ne gane, da bi se v tem oziru kaj storilo, ali vsaj pripravljalo. Edino vinarsko združenje v deželi, ki je v zadnjem času še delovala in ni bila samo na papirju, smo komaj rešili gotove smrti, na katero je bila že obsojena. Slovenski vinogradniki nimajo niti enega samostojnega strokovnega glasila, ki bi vzbujal, organiziral in podučeval vinogradnike. Čehi s svojim razmeroma neznatnim vinogradništvom imajo zdaj že dva strokovna vinogradniška lista. Pa ne samo to, pri nas se sliši pogostoma celo glasove, ki vinogradništvo omalovažujejo in mu nasprotujejo. Pogosto se sliši, da bi bilo bolje, da zlasti Dolenjci vinogradništvo opuste. Saj pravi baje Nemec »vinska dežela — revna dežela«, in to da velja tudi za nas. Ravno pred izbruhom vojne je neki gospod v nekem listu celo priporočal da naj dolenjski vinogradniki iztrebijo trto po svoji vinogradih in posadijo v njih raie fižol. Ravno naslednje leto pa, vsled suše, ni fižol skoraj nič obrodil, zato pa je bil prav dobra vinska letina, ki je pri tedanjih vinskih cenah prinesla našim vinogradnikom lene tisočake, medtem ko je bivša država rekvirirala fižol po 60 v kg. Kako bi izjedala Dolenjska, ko bi sledila temu »kuniknemu« nasvetu? Le čevlje sodi naj kopitar! Taki in podobni nasveti smešni ne-le namen sam, ampak omalovažujejo našo tako važno gospodarsko panogo, kot je vinarstvo.

Vinogradništvu, zlasti na Dolenjskem se očita, da ovira razvoj kmetijstva, da pospešuje pijančevanje in nemoralno življenje, da bi torej bilo bolje, da kmetije vinogradništvo opuste.

Res je, da blagostanje v vinorodnih krajih na Dolenjskem doslej ni bilo ugodno, a temu ni bilo krivo vinogradništvo, temveč cela vrsta drugih okolištin, tako pred vsem mala, razkrsana zemljiška posestva. Zelo dvomljivo je tedaj, ali bi postalo bolje, ko bi se vinogradi opustili. Znano je, da se trte goje povečini v solčnih, a strmih in kamenitih gričih, kjer svet sploh za drugo kulturo ni pripraven, kot za trto ali pa kvečjemu še za hosto. Ali bi se zamoglo na stotine malih vinogradniških družin preživeti od te zemlje, ako bi na njej ne gojile dragoceno vinsko trto? Kaka beda bi potem nastala po teh krajih, ako bi ne bilo vinogradov, smo videli lahko v času, ko nam je pred 25. leti trtna us vinograde uničila, zlasti v Belokrajini. Na stotine rodbin se je preselilo v Ameriko, ker jih ni mogla domača zemlja preživeti. Pogostoma se sliši, da večji posestniki, ki so obenem vinogradniki, zanemarjajo vsled vinogradništva svoje kmetije. Izvzemši morda posamezne slučaje, pa to nikakor ni resnično. Vinogradi ležijo pri nas na solčnih gričih, in ko spodaj po dolinah še sneg zemljo zakriva, ali pa ko sploh polja še ni mogoče obdelovati, je v vinogradih že vse živo. Vsak dober gospodar naša vinograde obdelati poprej, preden se prične delo na polju. Po vinogradih delajo večirona moški, ko skrbje ženske doma za gospodinjstvo in za delo pri hiši in če so zamogle v vojski naše pridne gospodinjke brez gospodarjev obdelati poleg vinogradov tudi polje, bodo to zamogli tembolj pridni in marljivi naši gospodarji z njih pomočjo.

Koliko premore gospodarsko toliko zaničevana Dolenjska, je pokazala ravno med vojsko. Vkljub temu, da je bilo na ti-

soče moških odsotnih, se je poleg vinogradov tudi polje obdelovalo še tako, da je zalagala Dolenjska z živili ne samo sebe, temveč tudi Ljubljano, Notranjsko, Trst in Istro, kjer bi ljudje bili gladu umirali, ako ne bi bilo Dolenjske.

Če pa tudi v gospodarstvu na Dolenjskem ni vse tako, kot bi bilo želeli, ni vzroka iskati le v vinogradništvu, temveč marsikje drugje. Pred vsem se naj pomisli, da je pod prejšnjo vlado in prejšnjimi razmerami Dolenjska od strani mero-dajnih činiteljev sistematično zanemarjala. Šele pred 26 leti je dobil majhen del Dolenjske svojo prvo železnico in Belokrajina šele tik pred vojsko prvo železniško zvezo z ostalim svetom. Veliko rodovitno krško polje z ogromnimi gozdi v Gorjancih, s krasnimi vinogradi, z bogato prašičjerejo itd. še danes nima od Novega mesta do Krškega ali do Brežic nobene železnice, da niti poštene zveze. Mnogo naravnih sil leži neizkoriščenih. Kdor je n. pr. videl neizkoriščene vodne moči na gornji Krki, tega, ako ima sploh kaj smisla za napredek, more srce boleti, da leže ti zakladi neizkoriščeni. Enako na Kolpi. Kakšna industrija bi nastala pod takimi razmerami drugod, n. pr. na Češkem. Tukaj pa je še tisto malo, kar je tu nekaj bilo, vsled malobrižnosti odločilnih krogov moralo propasti.

Dolenjski lmet, vsaj večji posestnik, bi se moral v svojem kmetijstvu bolj specializirati in bolj posluževati strojev. Zdaj je njiva dolenjskega kmetja včasih pravi pravcati botanični vrt, na katerem najde najrazličnejše kmetijske kulturne rastline. Morda je to bilo v vojski prav, da je vsak posameznik pridelal vse, kar je rabil za hišo, sam na svoji zemlji, a po vojski gotovo ne bo prav hodilo. Obilo sadežev na eni nivi skoraj izključuje rabo kmetijskih strojev, ročno delo je pa predrago in prezamudno. Zemljo bo treba intenzivneje obdelovati in pri tem uporabljati kar največ mogoče strojev. Zemljo je treba tudi bolj gnojiti. Tovarno za umetna gnojila ustanoviti bi bil že zadnji čas. To in razne druge okoliščnosti so krive zaostajanja Dolenjske v gospodarskem napredku.

Vinogradništvo se dobro sklada z živino in prašičjerejo, in te dve kmetijski panogi imate na Dolenjskem gotovo lepo prihodnost. Z dobrim zglednim gospodarstvom in z marljivim kmetijskim poukom je treba posestnikom pokazati pravo pot, kje in kako se je stvari lotiti. Kdor se pa tega loti, mora kmetijske razmere v vinorodnih krajih temeljito poznati, od zelene mize ukrepe delati in zabavljati ne izda nič.

Vinogradništvo se pogostoma spravlja tudi v zvezo s pijančevanjem in nemoralnim življenjem. Res je, da dela prilika tatu. K pijančevanju nagnjen človek bo prej podlegel, če bo imel priliko piti. Nasprotno pa je znano, da si, kdor je k temu nagnjen, tudi že priliko poišče. Živim 24 let med dolenjskimi vinogradniki in nisem našel tukaj več pijančevanja kot v nevino-rodnih krajih dežele. O Vipavcih, ki so znani po svoji treznosti, pa še ne govorim. Med vojsko in tudi po njej se pa vidi dosti več pijanih ljudi v nevino-rodnih krajih, zlasti v Ljubljani, kot pa na Dolenjskem. Zakaj? Vinogradnik je štedljiv in če more svoj pridelek ugodno prodati, ga ne trati. Ze davno pred vojsko sem imel priliko poudarjati načelo, da je treba skrbeti za to, da vinogradnik vino lahko in dobro proda, s čemur se bo najhitreje zatrla pijančevanje. Da je to načelo bilo pravo, se je izkazalo zlasti med vojsko. Misel, da z razširjanjem splošnega abstinence gibanja to zadévo lahko odpravi, ni srečna. Kdor pozna človeško naravo, ve, da popolne abstinence pri kmetu ne bo nikoli dosegel. Današnji čas zahteva nekaj razvedrila. Po težkem trudopolnem delu kozarec osvežujoče pijače, še bolj pa lastnega pridelka razvedri truda in skrbi polno lice in da veselje do novega dela. Popolne vzdržnosti tedaj ne bomo dosegli, pač pa lahko zmernost, kar želi iskreno vsak prijatelj ljudstva. Zmernost v zauživanju opojnih pijač bomo pa dosegli predvsem s tem, da dvignemo inteligenco našega ljudstva.

Ako ne bi bilo na Dolenjskem vina, pomagali bi si ljudje drugače. Mesto domačega vina, pili bi tuje pivo ali pa celo otrovno žganje — ali špirit. Vsaj ni brez pijače danes dobiti ne hlappa, ne delavca. Živo mi je ostal v spominu prizor, ki sem ga doživel pred nekaj leti v lepi, prebujeni vasi na Dolenjskem. Na svojem potovanju prišel sem popoldne k trgovcu, vnetemu vinogradniku in posestniku. Sedim v prodajalni in vidim, da prihajajo otroci iz šole, vsak z majhno steklenico v trgovino. Trgovec jim natoči svetle tekočine, ki sem jo imel za očetno esenco, otroci plačujejo in odhajajo. Konečno me je le osupnilo, da se toliko te tekočine prodaja in vprašam trgovca, čemu rabijo ljudje toliko esenca. »Sram me je povedati, gospod nadzornik,« pravi trgovec, »ta tekočina ni esenca, ampak špirit. Ker so ljudem trte opešale in nimajo vina, pijejo z vodo pomešan špirit!«

Tako delajo baje tudi na Gorenjskem. Ali je špirit za ljudsko zdravje boljši, nego kapljica dobrega domačega vina ali petijota? Gotovo ne, kajti največji strup za dušo in telo je ta nezdrava pijača.

Konečno pa še nekaj o morali, ki se tudi rada spravlja v zvezo z vinogradništvom. Živim dolgo med tujakšnim ljudstvom, prepotujem letno skoraj vso vinorodno deželo, a da bi bila morala v vinorodnih krajih slabša kot drugje, nisem opazil. Sloveče rahla je n. pr. morala v nemškem delu Koroške. Ali so tam vinogradi? Rahla je tudi morala v industrijskih krajih, velikih mestih, sploh tam, kjer živi veliko ljudi skupaj, a v vinorodnih krajih pri nas nikakor tega ni. Statistika, ki jo imamo na razpolago, nas o tem lahko prepriča.

Iz tega torej razvidimo, da ni vinogradništvo niti našemu narodnemu, niti gospodarskemu razvoju na škodo, nasprotno pa, da mu lahko donaja in mora donati tudi čisto korist.

Da se to zgodi, je treba vinogradništvo po naslednjih načelih urediti in pospeševati:

1. Vinogradništvo gojiti kaže le tam, kjer so za to prikladne razmere, torej v krajih s prikladnim podnebjem in z ugodnimi legami. Siliti vinogradništvo v neprikladne kraje bi bil velik pogrešek.

2. Vsak vinogradnik imej načelo »malo, a dobro«, to je: obdelaj raje malo vinograda, a tega dobro goji, pa ti bo prinesel več koristi kot velik vinograd, ki ga moraš znabiti zanemarjati.

3. Z vso močjo je delovati na povzdigo kletarstva in vinskega izvoza. V to svrhu bi bilo predvsem pospeševati pouk v kletarstvu, zboljševanje kleti in razvoj zadržug.

Za ustanovo skupnih zadržugnih kleti in za nabavo kletnega inventarja bi mogla zadržugam priskočiti na pomoč vlada z berzobrestnimi posojili. Ogrska vlada je v svrhu z najboljšim uspehom izdala svoječasno milijone. Dobro urejene zadržuge pospešujejo ne samo vinski promet, ampak tudi umno kletarstvo. Prav klasičen dokaz za to imamo v vipavski dolini, kjer posluje izvrstno urejena vinarska zadržuga (Kmetijsko društvo v Vipavi).

Zadržuge posameznih, enakotežnih vinskih pokrajin naj bi se strnile v zveze. Deželna vinarska zadržuga v Ljubljani bi imela biti ena taka zveza, ne pa vinotoč.

4. V svrhu organizacije in pospeševanja vinogradništva sploh, ustanoviti bi bilo po vzoru bivšega državnega avstrijskega vinarskega društva »vinarsko društvo za Slovenijo«, ki naj bi obsegalo vse slovenske vinorodne kraje in izdajati dobro urejeno, vinogradniško strokovno glasilo.

5. Iskati je s pomočjo vinskih razstav, reklame, osebne intervencije, stik in zvezo z vinskimi odjemalci v severnih, slovenskih deželah.

Vsem vinogradnikom in vsem krogom, kojim je procvit vinogradništva na srcu, kličem: »Vzdravite se in delajte, dokler je čas!«

Aprovizacija.

a Iz seje mestnega aprovizacijskega odseda z dne 2. t. m. je poročati: Kršne moke še vedno primanjkuje. Z največjo težavo je zagotovljena peka kruha še do prihodnje nedelje. — Aprovizacija izpolni svojo ubožno akcijo in bo poleg mesa razdeljevala tudi kruh in moko po znižani ceni. Razdelilni načrti se pravočasno objavijo. — Za velikonočne praznike razdeli aprovizacija po 1 kg bele moke na osebo. — Pekovska zadržuga se pritožuje, da postopanje aprovizacije s posameznimi peki ni v redu. Pritožbe so popolnoma neupravičene. — Pekom v mestni pekarni se zvišajo plače.

a Čebula za VII. okraj. Stranke sedmega okraja dobe čebulo v soboto, dne 5. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določa se tale red: dopoldne od 8. do 9. ure števi. 1—330, od 9 do 10 števi. 331—660, od 10 do 11 števi. 661 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 3 kilograme čebule, kar stane 2 kroni.

a Čebula za VIII. in IX. okraj. Stranke osmega in devetega okraja dobe čebulo v soboto, dne 5. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določa se tale red: Osmi okraj popoldne od 2 do 4, deveti okraj od 4 do 5. Stranka dobi za vsako osebo 3 kilograme čebule, kar stane 2 kroni.

a Meso na rdeče izkavnice B bo delila mestna aprovizacija v soboto, dne 5. aprila v cerkvi sv. Jožefa. Določa se tale red: dopoldne od 8 do pol 9 števi. 1 do 20, od pol 9 do 9 števi. 201 do 400, od 9 do pol 10 števi. 401 do 600, od pol 10 do 10 števi. 601 do 800, od 10 do pol 11 števi. 801 do 1000, od pol 11 do 11 števi. 1001 do 1200, popoldne od 1 do pol 2 števi. 1201 do 1400, od pol 2 do 2 števi. 1401 do 1600, od 2 do pol 3 števi. 1601 do 1800, od pol 3 do 3 števi. 1801 do 2000, od 3 do pol 4 števi. 2001 do 2200, od pol 4 do 4 števi. 2201 do 2400, od 4 do pol 5 števi. 2401 do konca.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

priporoča:

Valentin Bernik: Marija in sv. Maša. Šmarnice. V Ljubljani, 1919. Založila Jugoslovanska knjigarna.

Na domačem polju cerkvenega slovesa vrase vsako pomlad lep grm blagodišečih, nebeški Kraljici Mariji posvečenih cvetic — šmarnic. Tudi za letošnjo, slovenskemu ljudstvu tako priljubljeno maj-

nikovo pobožnost je preskrbela podpisana knjigarna krasen šopek Marijinih cvetic. Posvečene so Mariji »Kraljici miru« in pripravne, da se v letošnjem majniku z njih pomočjo zahvaljujemo Bogu za tako dolgo pogrešani, tako težko pričakovani mir. — Marija je »Kraljica miru«, ker je mati »Kneza miru« — Jezusa Kristusa, ki je v svojem življenju oznanjeval mir in je dovršil svoje odrešilno delo sprave in miru z daritvijo na gori Kalvariji. To daritev ponavlja pri vsaki sv. maši. Pod križem pa je sodarovala in sotrpela kraljica mučencev, Mati božja, Marija. — Kaj je bolj pri-

merno za premišljevanje pri šmarnicah kakor razlaga in pomen svetih obredov in molitev, s katerimi je Cerkev obdala ponavljanje Jezusove daritve, ki se vrši vsak dan pri sv. maši. Tako razlago podajajo letošnje Valentin Bernikove šmarnice in prav nepriljubljeno slikajo skrivnostno zvezo Marijino z daritvijo njenega božjega Sina. Šmarnice se naročajo v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani, ki bode knjigo razposlala v isti vrsti, kakor bode dobivala naročila.

Alfred Rambaud, Povijest Rusije od početka do godine 1884 sa preko sto slika i dvije karte, cena 15 K 40 vin. Ferdo Šišić, Pregled povijesti hrvatskoga naroda od najstarijih dana do godine 1873, cena 6 K 60 vin. Dr. Stojan Serkulj, Pregled opće i hrvatske povijesti treće prerađeno in nadopunjeno izdanje, cena 4 K 40 vin. Hrvatsko kolo. Naučno. Književni i umjetnički zbornik, cena 9 K 40 vin. Robert Pinter, Njemačka književnost do smrti Goetheove, cena 7 K 70 vin.

Bolečina v udih odpravi obdrgnje s Fellerjevimi »Elzafluidom«. Predre kožo, odpravi bolečine, povzroča »strupe prehlajenja«, ker oživlja krvno cirkulacijo, ter vstvarja prijetno dobročutje, kjer smo preje bolečine čutili. 6 dvojnatih in 3 specialni steklenici tega zdravniškega priporočila domačega sredstva pošlje za 19 K lekarnar E. V. Feller, Stabica, Elzatr. 134 (Hrvatsko). To izborni obdrgov. sredstvo se ne more s ničesar drugim nadomestiti in naj bi ne manjkalo v nobeni hiši. Tudi Fellerjeve mli odvajajoče »Elza-kroglice«, 6 škatlic 950 K so dobre! Omoi in poština se računa posebej najceneje. Kdor naroči več ob enem, mnogo prihrani. (eb)

Iščem kuharico (80 K), in sobarico (60 K), marljivo, rodoljubni in snažni. Nastop 10. aprila. — Slava Mašek, Zagreb, Samostanska ulica 16, I. nadst.

Proda se glasovir. Naslov pove dobro ohranjen. Glasovir. uprava lista pod št. 10: »Uglašeni«.

Sestra Ursula Bezeljak prosil dotično stranko v Udmatu, pri kateri je slednja pred odhodom v okupirano ozemlje spravila svoje stvari, za naslov proti nagradi. — Anončna ekspedicija Al. Matelič, Ljubljana, Kongresni trg 2.

Nagrada in velika hvaležnost se z jamči dotičnemu, kateri sporoči iz zanesljivih virov Janezu Šerbec, veleposestniku na Velikem kamnu, pošta Koprivnica, o usodi njegovega od 80. okt. lanskega leta pogrešanega sina Ivana Šerbec, kot desetnika 26. peš. 4. bat. 4. stotn. zadnja vojna pošt 488.

Pisalni stroj se kupi. Ponudbe pod št. 10: »Uglašeni«. Al. Matelič, Ljubljana.

Kdo bi posodil dijakom real. gimn. proti primerni odškodnini do konca šolskega leta nekaj (6 do 8) in-lamburic in sicer: biser-strumetov nico, kontrastice ter I, II, III. brač. — Posamezni kosi se sprejmejo tudi od različnih strank! Cenjene ponudbe naj se blagovolijo poslati takoj na gosp. Jos. Likovčiča, Valvazorjev trg št. 7/III, Ljubljana.

Naročajte »Slovenca«!

Kranjska deželna podružnica

n.-a. dež. življenske in rentne, nezgodno in jamstvene zavarovalnice v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12, II. n.,

sprejema zavarovanje na doživljenje in smrt, združeno tudi z vojnim rizikom, otroških do, rentna in ljudska, nezgodna in jamstvena zavarovanja.

— Javen zavod. — Absolutna varnost. — Nizke premije. —

Prespekti zastopni in poštne prosto. — Sposobni zastopniki se sprejemajo pod najugodnejšimi pogoji.

D. C. Kolar
Ljubljana
Wolfsova ulica št. 3

»Croatia« gozdna industr. delniška družba v Zagrebu

je otvorila svojo podružnico

v Ljubljani, Mar. Ter. c. 2.

Kupuje

gozdove, vsake vrste rezanega in okroglega lesa, drva, ogilje, strojljni les, čreslo i. t. d. po najvišjih dnevnih cenah.

Oprava za spalno sobo, salonska miza in ogledalo, štiri omare, izgotovljene posreduje, dve kopalni banji in raznovrstno blago se ceno proda v Rebrt št. 11, Ljubljana. 2216

Išče se za večje vrtnarstvo samostojen vrtnar

Javilo naj se samo taki, kateri lahko z dobrimi spričevali dokažejo, da že doli česa opravljajo enako službo in so popolnoma vešči svoje stroke. Nastop službe takoj. Ponudbe s prepisi spričeval in navedbo plače na upraviteljsko graščino, Bied.

Zična ograja 137 m dolga in 120 m visoka s 45 kotanji in 1500 m stebri se proda, cena K 1500.—. Poizve se v pisarni »Živnorojske zveze« v ŠMARCI, posta RADOMLJE.

GLASOVIR

dobro ohranjen se proda. Več se izve v Cigaletovi ulici št. 4/II, vrata št. 11.

Restavracija Prešernova ulica št. 9 se priporoča v Ljubljani potujočemu občinstvu.

Ženitna ponudba

Trgovski pomočnik, z malim posestvom in nekaj tisočaki se želi priženiti k trgovini ali posestvu, kjer bi se vplelala trgovina. Kmetijske gospodstvo se primerno izobrazbo, neomadeževane preteklosti imajo prednost. Cenjene ponudbe naj se blagovolijo poslati pod »Posestvo« pošto ležeče, Celje.

Išče se zanesljiva oseba

tudi starejša ženska, ki lahko razpolaga z nekaj tisoč kron, za nekup posestva in razvoj trgovine proti vključbi in polovični delitvi čistega dobička. Pisma pod »Sigurnost 2240« na upr.

Valentin Maček

slamnikarska obrt, v Domžalah sprejemam damske modne slamnike v popravilo v večji množini. — Oblike so na željo vedno na razpolago.

Išče se stanovanje z 1 ali 2 sob in kuhinje v bližini belgijske vojašnice. Posredovalcu dobra nagrada. Ponudbe sprejema upravnništvo pod Stanovanje v bližini.

Naznanim,

da delam zopet z večjim, izučnim osebjem ter se priporočam za obilen obisk cenjenim damam v mestu in na deželi. Cene se izvejo lahko vsprej.

MINKA KARO, damsko krojaštvo, v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 58.

Krojač

za izdelovanje čepic (kap), moških, civilnih se išče. Delo dobi na dom. Zglasiti se je na naslov: L. Knez, trgovec, Krško.

Kupim 10 parov

težkih konj

za gozdno vožnjo. Ponudbe z natančnim popisom je poslati na A. Kajfež, Kočevje.

Zidarji

dobijo trajno delo. Plača na uro do 250 K, za stanovanje in hrano se po možnosti preskrbi. Stavbna tverda Ivan Ogrin, Gruberjevo nabrežje 8.

Pošteno dekle

kmečkega stanu, srednje starosti, bi šla rada na kakšno boljše posestvo, k poštini rodbini, najraje na Gorenjsko ali blizu Zagreba. Vajena je vsega kmečkega dela. Nastopi lahko po Veliki noči. Naslov se izve v upravnstvu »SLOVENCA« pod št. 2219.

Iščejo se sposobni

ključavničarji

za rezalne in stikalne orodje in za montiranje ključavnic. Reflektantje naj se obrnejo na: Kranjsko tverdo železa in ključavnič. orodja v Kamniku.

MILIEU

okrogla blazina za srednje večje sobe ali dvorane, posebno pripravna za gledališča ali družbene prostore napredaj Gosposka ulica št. 15/II. Tam se tudi proda velik LESTENEC (tuster) iz kovane bakra, masiven moderne oblike.

Par lepih (domačih ne vojaških)

KONJ za kočilo

na prodaj. Kobila stara 4, konj pa 5 let, oba rujava, 15 1/2, pesti visoka brez napake posebno hitra, mirna in ne plašljiva. Cena 12.000 K. Konja se lahko vidi v nedeljo dne 6. t. m. ob 10. uri dopoldne pri »Figovcu« v Ljubljani.

Hiša v Trstu

trgovska ali priv. ev. tudi stavbišče se kupi

Obvezne pismene ponudbe

na

anončno ekspedicijo Al. Matelič

Ljubljana, Kongresni trg 3.

Pravo slavonsko slivovico in žganje v sodih in vagonih nudi

JOVA GIGOVIC veležagjanje in trgovina alkoholnih pijač in vina Nova Gradiška. Slavonija.

Vila, ali bolj mala hiša

ne velika, blizu Ljubljane, se takoj kupi. Prijazne ponudbe na upravnništvo tega lista pod št. »Miren dom«.

Vsako množino konjske žime ku-puje lepa plemenska konj. — Poizve se v Ljubljani, Po-tvrška M. Mihelič, Selenburgova ulica. Ijanska cesta št. 53. 2219

Naznanjam p. n. občinstvu, da bom otvoril 6. t. m. restavracijo

„Hotel Bellevue“.

Postregel bodem z najboljšim vinom, starim in novim, kakor tudi z najboljšo kuhinjo. Priporočam se p. n. občinstvu za obilen obisk, zagotavljajoč najsolidnejšo postrežbo pod skrbnim vodstvom.

M. Deželak.

RAZPRODAJA.

Opusti se izdelovanje cementnih izdelkov in se razprodaja sledeče:

Cementni izdelki kakor: ploščice za tlak, cevi s panogami, stebri za vrata, betonski krogi za vodnjake, ližaki za vodnjake. Macesnovi plohi.

Suhe mleto barve; rdeča, zelena, vijolična, rumena, črna, bela. Raznovrstni pesek za teraco. 1 stroj za vrtanje železa; 1 cirkularna (velika); 1 (mala); 1 stroj za izdelovanje otilih kamaov; 1 acetilenska naprava; 1 brusilni stroj; 1 stroj za vrtanje in žaganje; 1 rezalni stroj (Stanzmaschine) itd.

Vse to se lahko ogleda

v tovarni ZAJEC & KORN v Ljubljani, Dunajska cesta, nasproti artilerijske vojašnice.

Ljudska posojilnica

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6

obrestuje hranilne vloge po čistih

2%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela konec leta 1918 nad 43 milijonov kron vlog in nad 1 milijon enotlisoč kron rezervnih zakladov.

Posojila se dovoljujejo po 4 do 5%.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

Knjigovodkinja

obenem korešpondentinja in disponentinja katera je bila že v mirnem času par let v trgovini Špecerijškega blaga in deželnih pridelkov, popolno zmožna slovenskega in nemškega jezika se sprejme. Hrana in stanovanje v hiši. — Prednost imajo gospiice trgovskega tečaja z odliko in znajo se stenografijo, urvaščino in laščino.

Franc Dolenc, Kranj.

THE REX CO

Ljubljana, Šelenburgova ulica 7/1

(nasproti glavne pošte).

Jegovina s pisalnimi, razmnoževalnimi, računskimi stroji, pisarniškim pohištvo ameriškega sistema, ter semi pisarniški potrebščinami. Sprejemajo se tudi vsa tovrstna popravila.

Knjigarnam, trafikam, trgovcem!

Oni, ki hočejo dobiti francoskih revij in političnih in ilustriranih časnikov, se naprošajo, da pišejo na

„Organisation Franco-Slovene“

(Francosko-slovenska organizacija), Nar. dom, Ljubljana. Ugodni pogoji — minimalne cene — najnovejše izdaje.

Glasovir

skoro nov, se radi preselitve ugodno proda. Ogleda se ga vsaki dan od 2—5 pop. Janez Trdinova ulica 8 vrata 10.

Ponudim:

deteljo »Lucerno«, lepe metle, krtače za ribanje, pralni lug odprt ali v zavrtkih, vazelino in kremo za čevlje, vsakovrstne esence za žganje in likerje, fini rum in slivovko 40% močno, najfineje namizno olje, vinski kis, žgano kavo, žreblje — žičnike po najnižjih cenah.

Ivan Perdan
v Ljubljani.

Gospodarska pisarna

Dr. IVAN ČERNE
Ljubljana,

Miklošičeva cesta 6. (Vis-a-vis Hotel Union)

Bančna komisija, posojila, inkaso, trgov. informacije, financiranja, saniranja, trg. poravnave, promet z nepremičninami in podjetji, uprava premoženj, vterjavanje dolgov, izvedeniška menja, bilance, cenitve.

Tel. 37. Uradno 8-1/2, 3-5. Zahtevajte prospekt.

St. 51. Britev

z jako finim rezilom, že brušena kar za rabo. Cene K 6-25, K 8—, K 13-50. — Zahtevajte veliki cenik z več nego 1000 slikami, brezplačno — E. LUNA, Maribor št. 75.

50.000 K ali več

vzame trgovec na posodo v svrhu oživiljenja svoje industrije, ki je med vojno spala. Privatni izposojevalci naj blagovilno vprašati pod »Kred tna hipoteka K 50.000« na I. Jugoslovanski anonični in informačni zavod Beseljak & Rožanc, Frančevo nabrežje 5.

Večje kmečko posestvo

na Dolenjskem se da v najem ali proda — Vprašanje poštino ležečo Ljubljana pod Kmečko posestvo.

15 kg slanina dam onemu, ki preskrbi

manjši LOKAL

tudi izven mesta, takoj ali pozneje. Cenjene ponudbe naj se pošiljajo pod LOJZI, poštino ležečo »Ljubljana«.

Kupujem smrekov les jelkov, hrastov okrogel ali rezan. Cene za les naložen v vagon naj se naznanijo na V. Scagnetti, parna žaga za državnim kolodvorom, Ljubljana

Pr. poročam:

žepne svetilke, baterije in karbidne svetilke

KARBID

zdrobljen, finejše vrste za sobne svetilke, ter različne gorilce, nadalje vsakovrstne vžigalnike grana in ploščnate, ter kamenčke i. dr.

Ignacij Vok

trgovina s šivalnimi stroji in kolesi Ljubljana, Sodna ulica 7.

Narodna banka d. d. Zagreb

Dejn. glavnica K 10.000.000
Rezerva K 300.000

sprejema vloge po

4%

Uspojeno pohištvo

je zopet začela izdelovati Tovarna lesnih izdelkov in upojenega pohištva

I. Bahovec nasl.

Duplica — Kamnik

Kompletne opreme za hotele, gostilne, kavarne, zavode, dvorane i. dr. Založniki in trgovci dobe poseben popust.

2179

Prostovoljna javna dražba.

se vrši v soboto 5. t. m. na Franc Jožefovi cesti št. 11, II. n. levo.

Na prodaj pridejo sledeči predmeti:

Razno pohištvo, razne obleke, otroške igrače, peč za kurjenje s petrolejem, in mnogi drugi predmeti.

Kupci se vabijo.

— Priporočila se tvrdka —

Jos. Petelinc

Ljubljana Sv. Petra nasip 7.

Zaloga šivalnih strojev in njih posameznih delov, igel in olja. Istotam se prodaja: steklo za izločbene omare (belgijsko steklo), kompletno z vajničnimi zastori, mere: 135x184, 63x184, 59x184, mnogi in ena rabljena 90x162, mnogi

2 bencinmotorja**1 elektromotor****2 lokomobili**

(Lanz) 17 ozir. 45 HP.

pocinjena žična mreža

več 100 kg ovsa

100 kg trčenega medu

1 pisalni stroj

se prodaja

v Kolodvorski ulici 31 (postilna Port Artur).

Sprejma se v trajno delo proti dobri plači več

izurjenih sodarjev

Plača dnevno ali pa v akordu. — Ponudbe na: Delniška plovarna v Laškem trgu, Spoš. štalsko. 2185 (3)

Prodajo se deske, rezan in narezan les

od 20 barak. Ponudbe sprejema Jožef Mrakič, Polje pri Bohinjski Bistrici.

Večja karbida

se dobi pri BREZNIK & FRITSCH, trgovina z železnino v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 17.

5189

Svinjsko maslo, slanino, suho meso,

ječmenovo kavo, praženi ječmen ali Kneipp s pošto in železnico za državo SHS razpošilja

JOVO GIGOVIC

tvornica suhomesnate robe in masli

Nova Gradiška, Slavonija.

Vino,

stare in novo slivovko, rum itd. nudim po najnižjih cenah.

Kupujem

suhe gobe, dobre vreče in želod.

M. Rant, Kranj.**Miši, podgane, stenice, ščurki.**

in vsa golazen mora poginiti, ako porabljate moja najbolje preizkušena in aplaudno hvaljena sredstva, kot proti poškim misim K 6, za podgane in miši K 5—; za ščurke K 5—; tinktura za stenice K 2—; posebno močna tinktura za stenice K 4—; uničevalno mazilo K 2—; prašek proti mrčesom 2 in 4 K; tinktura proti čsem pri ljudih K 3—; mazilo za uši pri živini K 2—; prašek za uši v obleki in perilu K 2—; tinktura za bolhe pri pseih K 1-50; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi (uničev rastlin) K 3—. — Poslaja po povzetju Zavod za eksport.

M. Jünker, Zagreb 39., Petrinjska ulica 3.

SEMENA

na debelo in drobno priporočila

SEVER & KOMP
Ljubljana

Prirezača

(le prvovrstno moč) sprejme Ignac Božič, krojač za gospe in gospode v Mariboru, Tegethoffova cesta 34. V pisemnih ponudbah se naj navede zahteva plače

Srbečico, lišaje

odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvorno zakonito zamazano »Skaboform« mazilo. Popolnoma brez duha, ne maže. Poskusni lonček 4 K, veliki lonček 6 K, porcija za rodbino 15 K. Zaloga za Ljubljano in okolice: Lekarna pri zlatem jelenu, Ljubljana, Maribor trg. Pazite na varstveno znamko »Skaboform«!

Razpis.

Pri Začasnem obćem pokojninskem zavodu za nameščence v Ljubljani, Pogačarjev trg št. 3/1 je zasesti

1 mesto koncipista

s prejemki X. činovnega razreda državnih uradnikov in

1 mesto zavarovalnega tehnika

s prejemki po dogovoru.

Prosilci, ki imajo dokazati za mesto koncipista dovršene pravne študije s predpisanimi 3 državnimi izpiti oz. za mesto zavarovalnega tehnika oblastveno avtorizacijo kot zavarovalni tehniki v smislu naredbe bivšega c. kr. ministrstva za notranje zadeve in bivšega c. kr. ministrstva za uk in bogočastje z dne 3. II. 1895, drž. z. št. 23 zadevajoč avtorizacijo zavarovalnih tehnikov, vložijo svoje prošnje in sicer zavarovalni tehniki s plačilnimi zahtevki najkasneje do dne 1. maja 1919, pri vodstvu gornjega zavoda.

VINO belo letnik 1918, 7° močno, K 6-50 za 1
rudeče " 1918, 8° " 7-60 " "
temnordeče l. 1917, 9-0° močno, K 9- " "

iz kleti v Šiški, odn. kolodvor, Ljubljana.

Trgovina vina MILKO JESIĆ, Ljubljana, Florjanska ulica 36.

Čemu za spomlad nove obleke

ako se s prebarvanjem starih in kemičnim čiščenjem zamazanih doseže isto.

Najmodernejše barve, prihranek denarja.

Hitra in točna izvršitev. — Prva in največja jugoslovanska tovarna za barvanje, kemično čiščenje, pranje in svetlo-likanje perila.

Josip Reich Tovarna: Poljanski nasip št. 4.
Podružnica: Selenburgova ul. 4.

Poštna naročila se točno izvršujejo.

Prekрасne stenske slike izvršene v najlepših barvah

po originalnih slikah prof. I. Tišova in Otona Antoninija:

Njegovo Veličanstvo kralj Peter

velikost 32x48 K 9-50 velikost 48x64 K 14-50

Njegova Visokost regent Aleksander

velikost 32x48 K 9-50 velikost 48x64 K 14-50

Woodrow Wilson

velikost 32x48 K 9-50 velikost 48x64 K 14-50

Prvorazredni izdelki v barvah ter najlepši kras jugoslovanskih uradov in domov. — Preprodajalci, ki naroče najmanj deset slik, dajo 30% popust a. — Priporočamo našo bogato zalogo pisarniških potrebščin, razglednic in vseh vrst papirja samo na debelo.

Umetno založni zavod »MERKUR«

Zagreb, Illica 31.

!SVETLA!

Generalna reprezentanca za baterije, žarnice, elektrotehniko, (izdelek svetovne slovanske tvornice) za kraljestvo SHS

Janko Pogačar, Zagreb,

začasno Ljubljana, Ilirska ulica številka 29/I.

Pšenico, oves, koruzo in ječmen

prodaja samo na cele vagone od postaje Sisak za takoj

veletrgovina z žitom in deželimi pridelki

FRANC WEISS, SISAK.

Ustanovljeno leta 1881. — Ustanovljeno leta 1881.

„KINTA“ karbidne svetilke

najnovejšega sestava, fino emailirane, enostavne, ter popolnoma nenevarne razpošilja po poštne povzetju za ceno 32 K, poština posebej.

Glavno zastopstvo KINTA svetilk, Ljubljana, Dunajska c. 12.

Telegrami: KINTA Ljubljana.

Čevlji po K 21-50 do 40-50

z usnjatimi in lesenimi podplati se dajo, dokler je še kaj zaloge, v skladišču tovarne

PETER KOZINA & Ko.

o Ljubljani in sicer:

otroški št. 25-28 po K 27— ženski št. 36-42 po K 36—
dečkiški št. 29-35 po K 21-50 moški št. 40-46 po K 40-50

Prekupel dajo popust.

Priporočila se osebnemu nakup.

Razpis.

Gradbeno ravnateljstvo v Ljubljani sprejme

dva strojna tehnika

z višješolsko naobrazbo, ki se uvrstila po dosedanji službeni dobi ozir. praktični v X. ali XI. čin. razred državnih uradnikov.

Pravilno kolkovane prošnje, katerim se priloži dokaz o starosti, državljanstvu, jezikovnem znanju, fizični sposobnosti in o dovršenem študiju na tehniški visoki šoli z II. državnim izpitom je predložiti

do 15. aprila t. l.

Gradbeno ravnateljstvo v Ljubljani,
dne 31. marca 1919.

Danes nenačdomestljivo perilo se štedi samo z

vporabo mila znamke „Srna“

Tovarna mila in sode Ig. Fock, Kranj.
Poskusni zavoj s 4 1/2 kg vsebine.